

BARTOS ZOLTÁN

NAȚIONALIZAREA ÎN FOSTUL JUDEȚ MUREȘ

» 11 IUNIE 1948 «

Capitolul 6 și Anexele 12-15

Naționalizarea în fostul județ Mureș,
Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2009,
p. 300-325, 353-357

Se poate constata că cea mai mare parte a documentelor
utilizate la acest capitol provine din fondul
 Direcția Regională MAI Mureș-Autonomă Maghiară.

6. ROLUL SERVICIULUI DE SIGURANȚĂ AL FOSTULUI JUDEȚ MUREȘ ÎN PROCESUL DE NAȚIONALIZARE

6.1. SERVICIUL DE SIGURANȚĂ ȘI SERVICIUL DE SECURITATE AL POPORULUI AL FOSTULUI JUDEȚ MUREȘ ÎN ANUL 1948

În baza Legii pentru organizarea Poliției Generale a Statului¹, din 21 iulie 1929, Direcția Generală a Poliției (D.G.P.) a devenit structura principală a Ministerului de Interne, cu atribuții în materie de poliție judiciară, siguranță și administrativă. Principalele servicii centrale ale Direcției Generale a Poliției erau: Direcția Poliției Administrative, Direcția Poliției Judiciare și Direcția Poliției de Siguranță.

Prin prisma activității desfășurate, cea mai importantă direcție a D.G.P. a fost considerată Direcția Poliției de Siguranță. În baza prevederilor legii din 1929, Poliția de Siguranță era însărcinată cu misiunea de „a culege, a instrumenta și a duce la cunoștința autorităților superioare științele și indiciile privitoare la fapte sau stări de fapte contrare ordinii publice și siguranței Statului”². Direcția Poliției de Siguranță era alcătuită din Serviciul de Informații, Serviciul Controlului Străinilor și Brigăzile Centrale de Siguranță.

Cu puține schimbări, organizarea direcției și misiunile îndeplinite au rămas neschimbate până la instalarea guvernului dr. Petru Groza³. După 6 martie 1945, Ministerul Afacerilor Interne va cunoaște o serie de reorganizări în anii 1945-1947⁴. Reorganizările nu au ocolit nici organul de siguranță al ministerului. În dorința de a întări capacitățile de culegere și de analiză a informațiilor și, implicit, de contracarare a unor acțiuni îndreptate împotriva securității țării, la nivelul ministerului s-a reorganizat Direcția Poliției de Siguranță (Direcția Generală a Siguranței Statului). Aceasta, până la înființarea organelor de Securitate din august 1948, va avea în ca unități centrale: Oficiul secretariat, Serviciul de informații și Oficiul de radio-transmisiuni⁵.

Competențele serviciului au fost stabilite prin ordinul Direcției Generale a Siguranței nr. 30 161, din data de 27 septembrie 1947. În baza acestui ordin „Direcția Generală de Siguranță are competență totală în acțiunea informativă și represivă, asupra tuturor problemelor interesând siguranța Statului și ordinii publice”⁶. Pentru executarea misiunilor ordonate Direcția Generală a Siguranței putea colabora cu toate organele Ministerului Afacerilor Interne (Poliția, Jandarmeria)⁷ și cu celelalte servicii speciale ale țării cu respectarea unor condiții prestabilite.

La nivel național, Direcția Generală a Siguranței Statului avea în subordine 12 Inspectorate Regionale de Siguranță, 40 Servicii de Siguranță, 85 Birouri de Siguranță și 365 agenturi⁸.

Pe teritoriul administrativ al fostului județ Mureș, ca organ informativ al Ministerului Afacerilor Interne, a activat Serviciul de Siguranță al Județului Mureș. Serviciul, cu sediul în municipiul Târgu-Mureș, avea în subordine trei Birouri de siguranță: câte unul în orașul Reghin și în comunele Toplița și Sovata. Serviciul din Târgu-Mureș avea în organigramă următoarele birouri: Biroul I – Informații, Biroul II –

¹ *Monitorul Oficial*, nr. 159, 21 iulie 1929, p. 2-18.

² *Ibidem.*, p. 2.

³ Mihai Pelin (coordonator), *Cartea Albă a Securității, 23 august 1944 – 30 august 1948*, vol I., 1997, p. 10-12, 14-15.

⁴ *Ibidem.*, p. 11.

⁵ *Ibidem.*, p. 15.

⁶ A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 143. În baza ordinului nr. 48 887 S, din 9 decembrie 1947 al Direcției Generale a Siguranței Statului, „infrațiunile în legătură cu Siguranța Statului cad în sarcina exclusivă a Direcției Generale a Siguranței Statului, care poate ordona și face arestări prin organele sale, atât pe teritoriul urban, cât și pe teritoriul rural al țării”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 180).

⁷ În acest sens, a se vedea „Instrucțiuni pentru delimitarea atribuțiilor și colaborarea organelor de Poliție cu organele de Siguranță” întocmită de către Direcțiunea Generală a Poliției, Direcția de Studii și Planificare, nr. 1 151 din 20 mai 1948. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară*, dosar nr. 1 940, f. 8-14).

⁸ Alexandru-Alin Spănu, *Organizarea și activitatea Direcției Generale a Poliției (6 martie 1945-31 decembrie 1947)* în „Arhivele Securității”, vol II, Ed. Nemira, 2006, p. 13.

Contrainformații, Biroul III – Contrsabotaj, Biroul Controlul Străinilor și Pașapoarte, Biroul Detașamentului de Muncă și Biroul Secretariat⁹. În linii generale, aria de interes a birourilor din cadrul Serviciului poate fi urmărită pe baza opisului cu dosarele generale create (ori urmate a fi create) pe anul 1948-1949 (Anexa 12).

Pe linie de comandă, Serviciul Județean se subordona Inspectoratului Regional de Siguranță Cluj. Inspectoratul regional avea în organigramă Biroul I – Informații, Biroul II – Contrainformații, Biroul III – Contrsabotaj și birourile Administrativ, Secretariat, Controlul Străinilor și Pașapoarte, Contabilitate și Personal¹⁰.

Serviciul de Siguranță al fostului județ Mureș era condus de către dr. Strul Maurițiu, având gradul de prim-chestor. Șeful serviciului lucrează în cadrul Ministerului Afacerilor Interne din noiembrie 1944, iar cu data de 1 mai 1945 obține gradul de subinspector. Pe data de 2 aprilie 1946 este numit la comanda Chesturii de Poliție a Municipiului Târgu-Mureș¹¹. În data de 15 aprilie 1948, responsabilul de cadre pe Direcția Generală a Siguranței Statului, Vladimir Mazuru, realizează următoarea caracterizare pentru șeful Siguranței din județul Mureș: „Strul Maurițiu – inspector, membru de partid. Născut în anul 1911, în comuna Sârmaș, județul Mureș. Origine socială: mic burghez (funcționar). Naționalitate: evreu. Studii: doctorat în drept. Profesia: funcționar public (avocat). Serviciul militar: satisfăcut. Starea civilă: căsătorit, cu un copil. Cunoaște maghiara și germana. A fost încadrat în Ministerul Afacerilor Interne în anul 1945, în prezent este șeful Serviciului de Siguranță Târgu-Mureș. Devotat partidului, hotărât, bun organizator, cinstit, bine pregătit profesional, disciplinat, atașat instituției, bun conducător, sânguincios, se bucură de încrederea și dragostea subalternilor”¹².

Situația efectivului Serviciului de Siguranță al Județului Mureș (fără birourile teritoriale) –, serviciu de categoria a II-a, – raportată, la data de 13 septembrie 1947, Direcției Generale a Siguranței Statului era următoarea¹³:

	Necesar	Existent	Deficit	Surplus
Inspector	-	1	-	1
Chestor	1	-	1	-
Comisar-șef	1	-	1	-
Comisar	2	3	-	1
Comisar ajutor	5	4	1	-
Agent principal	3	-	3	-
Agenți de poliție	7	9	-	2
Dactilograf	1	-	1	-
Impiegat de arhivă	1	-	1	-
Contabil ajutor	1	-	1	-
Radiotelegrafist	-	1	-	1
Telegrafist ajutor	1	-	1	-
Șofer	1	-	1	-
Om de serviciu	1	-	1	-
TOTAL	25	18	12	5

⁹ A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 223.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Szabad Szó*, nr. 77, 4 aprilie 1946, p. 2.

¹² Mihai Pelin, *op.cit.*, p. 447.

¹³ A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 139.

Ordinea de bătaie a Serviciului de Siguranță al Județului Mureș pentru începutul anului 1948, – în baza unui document intitulat „Tabel Nominal de personalul Serviciului de Siguranță al Județului Mureș, Târgu-Mureș, Reghin, Toplița și Sovata” –, era următoarea¹⁴:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Gradul
Târgu-Mureș		
1	dr. Strul Maurițiu	Prim-Chester
2	Mihály Alexandru	Comisar-șef
3	Füzesi Iulian ¹⁵	Comisar
4	Moldovan Ioan	Comisar
5	Pop Mircea Ioan	Comisar
6	Radu Vasile	Comisar ajutor
7	Cucuiet Iacob ¹⁶	Comisar ajutor
8	Petică Costică	Comisar ajutor
9	Munteanu Gheorghe	Agent
10	Oprișor Vasile	Agent
11	Bogyo Nicolae	Agent
12	Kaudersz Zoltán	Agent
13	Simonis Emil	Agent
14	Izsák Adalbert	Agent
15	Milea Constantin	Agent
16	Turcu Adrian	Agent
17	Diaconășu Gheorghe	Agent
18	Pop Traian	Agent
19	Timaru Ioan	Contabil ajutor
20	Feier Irina	Dactilografă
21	Brasai Iudita	Dactilografă
22	Ionescu Alexandru	Radiotelegrafist
23	Ghinet Valentina	Impiegat arhivă
24	Pora Dumitru	Telefonist
25	Böjthe Dominic	Șofer
26	Vultur Floarea	Femeie de serviciu
Reghin		

¹⁴ *Idem.*, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1272), dosar nr. 33, f. 621. În lipsa datării documentului, anul emiterii a fost stabilit după datarea dosarului în care a fost găsit documentul (dosar nr. 33/1948).

¹⁵ În baza unui document din data de 8 iunie 1948 Füzesi Iulian era angajat al Biroului de Siguranță Reghin. Date despre Füzesi Iulian, în baza documentului amintit: funcția: comisar; domiciliul: Reghin, str. Republicii, nr. 30; ocupația anterioară: -; gradul dobândit în timpul stagiului militar: sergent; contingent: 1923. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 837, f. 7).

¹⁶ În baza unui document din data de 8 iunie 1948 Cucuiet Iacob era angajat al Biroului de Siguranță Reghin. Date despre Cucuiet Iacob, în baza documentului amintit: funcția: comisar ajutor; domiciliul: Reghin, str. Stalin, nr. 10; ocupația anterioară: -; gradul dobândit în timpul stagiului militar: soldat; contingent: 1946. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 837, f. 7).

1	Friedman Alexandru ¹⁷	Comisar
2	Radu Constantin	Comisar ajutor
3	Anca Alexandru ¹⁸	Agent
4	Andrei Emil ¹⁹	Agent
5	Măcigan Gheorghe ²⁰	Agent
6	Mariș Nicolae ²¹	Om de serviciu
Toplița		
1	Pop Nicolae	Comisar
2	Muntean(u) Augustin	Comisar ajutor
3	Hărșan Simion	Comisar ajutor
Sovata		
1	Obrescu Dumitru	Comisar ajutor
2	Löte Vasile	Comisar ajutor

Din documentul prezentat se constată că numărul total al angajaților Serviciului de Siguranță al fostului județ Mureș s-a ridicat la 37. În cadrul serviciului de la Târgu-Mureș lucrau 26 angajați, în birourile de la Reghin 6, Toplița 3 și Sovata 2 angajați.

Din totalul angajaților 28 au fost ofițeri de informații, 2 tehnicieni și 7 personal administrativ.

Repartiția după grade a celor 28 ofițeri de informații a fost următoarea: prim-șef – 1, comisar-șef – 1, comisar – 5, comisar ajutor – 7, agenți – 14. Se remarcă o egalitate între angajați cu grade superioare (14) și agenți (14).

Repartiția pe sexe este net în favoarea bărbaților: 33 bărbați și 4 femei. În cadrul Serviciului, femeile au lucrat numai pe linie administrativă.

Dacă comparăm tabelul cu efectivul prevăzut și tabelul nominal pentru Serviciul de Siguranță al Județului Mureș constatăm o concordanță aproape perfectă, singura diferență este existența a două posturi de dactilografe în loc de unul, de unde rezultă totalul de 26 angajați față de cei 25 prevăzuți. Birourile de siguranță din teritoriu, din punct de vedere al efectivelor²², puteau fi calasificate în birouri de categoria a I-a – Reghin – și birouri de categoria a III-a – Toplița și Sovata.

Prin Decretul nr. 221, publicat pe data de 30 august 1948, s-a înființat Direcția Generală a Securității Poporului în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Misiunea noului organism de securitate era „apărarea cuceririlor democratice și asigurarea securității Republicii Populare Române, contra uneltirilor dușmanilor

¹⁷ Date despre Friedman Alexandru, în baza unui document din data de 8 iunie 1948: funcția: comisar; domiciliul: Reghin, str. 13 Martie, nr. 2; ocupația anterioară: vopsitor; gradul dobândit în timpul stagiului militar: soldat; contingent: 1936. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 837, f. 7).

¹⁸ Date despre Anca Alexandru, în baza unui document din data de 8 iunie 1948: funcția: agent principal; domiciliul: Reghin, Piața Lenin, nr. 25; ocupația anterioară: croitor; gradul dobândit în timpul stagiului militar: soldat; contingent: 1930. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 837, f. 7 și dosar nr. 1 841, f. 2).

¹⁹ Date despre Andrei Emil, în baza unui document din data de 8 iunie 1948: funcția: agent; domiciliul: Reghin, str. Roosevelt; ocupația anterioară: 1935-1938 Institutul Național al Cooperăției, 1938-1940 agent; gradul dobândit în timpul stagiului militar: ?; contingent: 1936. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 837, f. 7).

²⁰ Date despre Măcigan Gheorghe, în baza unui document din data de 8 iunie 1948: funcția: agent; domiciliul: Reghin, Piața Lenin, nr. 46; ocupația anterioară: funcționar public; gradul dobândit în timpul stagiului militar: soldat; contingent: ? (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 837, f. 7 și dosar nr. 1 841, f. 2).

²¹ Date despre Mariș Nicolae, în baza unui document din data de 8 iunie 1948: funcția: om de serviciu; domiciliul: Reghin, Piața Lenin, nr. 3; ocupația anterioară: agricultor; gradul dobândit în timpul stagiului militar: soldat; contingent: ? (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 837, f. 7).

²² Efectivul birourilor de siguranță pe categorii:

Categoria I-a: comisar-șef – 1, comisar – 2, comisar ajutor – 1, agenți – 2 sau 3

Categoria a II-a: comisar – 1, agenți – 2 sau 3

Categoria a III-a: comisar – 1, comisar ajutor – 1, agent – 1.

din interior și exterior”, iar ofițerii acestuia erau „singurii competenți a instrumenta infracțiunile ce primejdiesc regimul democratic și securitatea poporului”²³.

În cadrul noilor transformări instituționale la nivelul M.A.I., pe teritoriul administrativ al fostului județ Mureș, se înființează Serviciul de Securitate al Poporului Mureș. Noul serviciu, cu centrul la Târgu-Mureș, avea în subordine 3 birouri de securitate (în orașul Reghin și în comunele Toplița și Sovata). Pe linie de comandă, Serviciul de Securitate Mureș se subordona Direcției Regionale a Securității Poporului Cluj.

Ordinea de bătaie a Serviciului de Securitate al fostului județ Mureș, în data de 18 noiembrie 1948, este prezentată în tabelul de mai jos²⁴:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Data nașterii	Locul nașterii	Numele părinților	Gradul actual
1	Mihály Alexandru	21.08.1916	Székesfehérvár, Ungaria	Iosif și Tereza	căpitan
2	Pop M. Ioan	12.05.1922	Mădăraș, j. ²⁵ Mureș	Maxim și Elisabeta	locotenent
3	Friedman Alexandru	28.02.1914	Șoroștin, j. Târnava-Mică	Izidor și Hasi	locotenent
4	Moldovan Ioan	4.08.1913	Reghin	Ilie și Floarea	locotenent
5	Munteanu Augustin	5.07.1923	Tirimia, j. Mureș	Teodor și Maria	sublocotenent
6	Löte Vasile	2.12.1919	M.Nirajului, j. Mureș	Eugen și Regina	sublocotenent
7	Simonis Emil	2.12.1919	Iernuțeni, j. Mureș	Emil și Iuliana	sublocotenent
8	Radu Constantin	9.06.1918	Iași	Vasile și Alexandrina	sublocotenent
9	Petică Costică	29.12.1919	Bucești, j. Tecuci	Tache și Anița	sublocotenent
10	Junger Ludovic	13.03.1917	Târgu-Mureș	Iacob și Eugenia	sublocotenent
11	Balogh Coloman	24.04.1920	Dumbrăvioara, j. Mureș	Eduard și Etelka	sublocotenent
12	Cucuțet Iacob	3.06.1924	Târgu-Mureș	Aurel și Maria	sublocotenent
13	Dumbravă Ioan	11.02.1922	Rușii Munți, j. Mureș	Vasile și Georgiana	sublocotenent
14	Hercz Nicolae	12.08.1921	Târgu-Mureș	Adolf și Elena	sublocotenent
15	Bogyo Nicolae	13.11.1918	Târgu-Mureș	Petru și Regina	plut.maj. șef
16	Kaudersz Zoltán	9.04.1912	Reghin	Eugen și Maria	plut.maj. șef
17	Blaga Ștefan	17.12.1926	București	Ștefan și Elena	plut.maj. șef
18	Benkis Ludovic	29.09.1913	Poiana, j. Turda	Iosif și Etelka	plut.maj. șef
19	Szöcs Andrei	2.04.1926	Târgu-Mureș	Paul și Paraschiva	plut.maj. șef
20	Toth Zoltán	4.08.1918	Târgu-Mureș	Grigore și Terezia	plut.maj.
21	Budai Alexandru	5.09.1913	Gurghiu, j. Mureș	Toma și Maria	plut.maj.
22	Turcu Adrian	16.08.1923	Iclandu Mare, j. Mureș	Ioan și Ana	plut.maj.
23	Stein Zoltán	26.03.1921	Târgu-Mureș	Emanoil și Rozalia	plut.maj.
24	Izsák Adalbert	6.12.1919	Târgu-Mureș	Iacob și Vilma	plut.maj.
25	Diaconășu Gheorghe	14.08.1920	Roșiești, j. Fălciu	Gheorghe și Maria	plut.maj.
26	Dula Ioan	27.02.1918	Poteca, j. Odorhei	David și Ana	plut.maj.
27	Milea Constantin	8.07.1923	Câmpineanca, j. Putna	Gheorghe și Zoița	plut.maj.
28	Ionescu Alexandru	11.09.1916	Călărași, j. Ialomița	Teodor și Maria	plut.maj.

²³ Mihai Pelin, *op.cit.*, p. 474.

²⁴ A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară (inv. 1272)*, dosar nr. 33, f. 558. Din cauza spațiului tipografic limitat, la reproducerea documentului au fost eliminate 3 coloane care ofereau informații despre cercul teritorial căruia aparțineau, gradul dobândit în timpul serviciului militar obligatoriu precum și contingentul din care au făcut parte angajații serviciului.

²⁵ j. = județul.

29	Căliman Vasile	11.11.1920	Sântana, j. Mureș	Vasile și Cătălina	plut.maj.
30	Hărșan Simion	13.12.1923	Cașva, j. Mureș	Izidor și Maria	plut.maj.
31	Rugină Teodor	16.02.1926	Gălăuțaș, j. Mureș	Petru și Eudochia	plut.maj.
32	Anca Alexandru	26.02.1908	Căcuciu, j. Mureș	Teodor și Rebeca	plut.maj.
33	Măcigan Gheorghe	15.01.1923	Târgu-Mureș	Andrei și Rozalia	plut.maj.
34	Davidovits Mauriciu	30.01.1914	Târgu-Mureș	Itep și Frida	plutonier
35	Novák Francisc	23.09.1914	Dumitrești, j. Mureș	Petru și Ana	serg. maj.
36	Pora Dumitru	30.11.1922	Sântana, j. Mureș	Dumitru și Anca	serg. maj.
37	Mariș Nicolae	7.03.1920	Comori, j. Mureș	Constantin și Carolina	serg. maj.
38	Szász D. Iuliu	28.10.1923	Periș, j. Mureș	Dominic și Ileana	serg. maj.

Comandant al Serviciului de Securitate al Poporului Mureș a devenit căpitanul Mihály Alexandru, având profesia de bază muncitor lăcătuș, după origine etnică maghiar, membru al partidului din 1945²⁶.

Spre deosebire de ordinea de bătaie a Serviciului de Siguranță, ordinea de bătaie a Serviciului de Securitate nu reflectă numărul total al angajaților, lipsind angajații de sex feminin. Din tabel putem afla numai numărul angajaților de sex masculin, care se ridică la 38.

După locul nașterii, 28 s-au născut în fostul județ Mureș (la Târgu-Mureș – 10, la Reghin – 1, în mediul rural – 17), 9 în alte județe, iar unul dintre ei în altă țară (Ungaria).

După anul nașterii, între 1908-1917 erau născuți 11 angajați (dintre care 3 în anul 1913 și 3 în 1914), iar între 1918-1926 erau născuți 27 angajați (câte patru în anii 1918, 1919, 1920 și 6 în 1923). Rezultă că 27 dintre angajați serviciului aveau vârsta de până la 30 de ani (6 dintre acești aveau 25 de ani și 3 numai 22 de ani). Angajatul cel mai în vârstă avea 40 de ani (plutonier major Anca Alexandru), iar cel mai tânăr 22 de ani (plutonier major șef Blaga Ștefan). Comandantul Serviciului de Securitate Mureș, Mihály Alexandru, avea 32 de ani.

Dacă se compară cele două ordine de bătaie, se poate constata că din cei 38 angajați de sex masculin 22 au provenit din cadrele fostului Serviciu de Siguranță al județului, ceea ce înseamnă o pondere de 57,8%. Din fostul serviciu de Siguranță au trecut la Securitate 19 de ofiteri de informații, 2 tehnicieni și unul din personalul administrativ.

Repartiția pe grade ne oferă următoarea situație: căpitan – 1, locotenent – 3, sublocotenent – 10, plutonier major șef – 5, plutonier major – 14, plutonier – 1, sergent major – 4. Însumat, serviciul funcționa cu 14 ofițeri și 24 subofițeri. Prin compararea celor două tabele, se poate deduce echivalarea gradelor pe următorul format general: comisar-șef – căpitan, comisar – locotenent, comisar ajutor – sublocotenent, agenți – subofițeri (plutonier major șef, plutonier major, plutonier, sergent major). Singurul caz de promovare din categoria subofițerilor (agenților) în categoria ofițerilor se înregistrează în cazul lui Simonis Emil. Acesta, în cadrul Securității va primi gradul de sublocotenent. Este de remarcat și promovarea fostului om de serviciu din cadrul fostului Birou de Siguranță Reghin, Mariș Nicolae, în categoria subofițerilor, cu gradul de sergent major.

Șeful fostului Serviciu de Siguranță al Județului Mureș, Strul Maurițiu, cu data de 30 august 1948, a fost numit director al Direcției Regionale a Securității Poporului Galați, cu gradul de colonel²⁷. În anul 1956 se află la conducerea Direcției Regionale de Securitate Ploiești²⁸. Angajații fostului Serviciu de Siguranță, comisar Obrescu Dumitru și agenții principali Oprișor Vasile și Andrei Emil au fost repartizați la Comisariatul de Poliție Reghin în baza unui ordin al Chesturii Poliției Municipiului Târgu-Mureș, din data de 8 septembrie 1948²⁹.

Pe marginea celor prezentate mai sus, putem formula următoarele concluzii:

1. Serviciul de Securitate al fostului județ Mureș s-a constituit pe organigrama fostului Serviciu de Siguranță al județului.
2. În proporție de 57,8%, cadrele Securității Mureș au provenit din cadrele fostei Siguranțe Mureș.

²⁶ A.N.D.J. Mureș, fond *Comitetul Județean al P.C.R. Mureș*, dosar nr. 112, f. 65.

²⁷ Doina Jela, *Lexiconul negru. Unele ale represiei comuniste*, Ed. Humanitas, București, 2001, p. 275; Dennis Deletant, *Ceașescu și Securitatea constrângere și disidență în România anilor 1965-1989*, Ed. Humanitas, București, 1998, p.76.

²⁸ Florian Banu, *Capcanele arhivelor Securității în „Magazin Istoric”*, nr. 8/2007, p. 28.

²⁹ A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 136, f. 35 și fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară (inv. 1235)*, dosar nr. 1 841, f. 29.

3. La conducerea Securității Mureș a fost numit Mihály Alexandru, care în cadrul fostei Siguranțe a îndeplinit funcția de șef adjunct al serviciului cu gradul de comisar-șef.
4. La nivelul anului 1948, atât la conducerea Siguranței, cât și la conducerea Securității s-au aflat reprezentanți ai minorităților naționale (primul evreu, al doilea maghiar).
5. Din punct de vedere etnic, atât în cadrul Siguranței, cât și în cel al Securității, personalul de origine românească s-a aflat în majoritate.

6.2. INFORMATORI, AGENȚI DE VIGILENȚĂ, AGENȚI DE PROFUNZIME ȘI REZIDENȚI AI SERVICIULUI DE SIGURANȚĂ AL FOSTULUI JUDEȚ MUREȘ (1947-1948)

Indiferent de regimurile politice, activitatea principală a serviciilor secrete se rezumă la culegerea informațiilor și prelucrarea sistematică a acestora. Culegerea și acuratețea informațiilor depinde de gradul de penetrare a obiectivelor avute în urmărire. Penetrarea informativă a obiectivelor se realizează prin infiltrarea ofițerilor de informații acoperiți sau prin recrutarea de informatori care își desfășoară activitatea în obiectivele aflate în cercetare.

În conformitate cu „Planul general de organizare a Inspectoratelor, serviciilor și birourilor de Siguranță” elaborat de Direcția Siguranței Statului în cursul anului 1947³⁰, **agentul informator** reprezenta „elementul de bază al acțiunii informative”³¹. Informatorul era considerat „elementul de contact direct și permanent cu obiectivele urmărite, având misiunea de a culege informațiile și a le raporta ierarhic în forma brută în care le recepționează”.

Informatorii erau de două categorii: voluntari și recrutați. În accepțiunea Siguranței, numai cu ajutorul agenților recrutați puteau fi desfășurate acțiuni informative serioase³². Pentru ca o persoană să fie recrutată, trebuia să îndeplinească următoarele condiții³³: să fie încadrat în obiectivul urmărit (condiție indispensabilă) și pe cât posibil, element cu posibilități de contact și mișcare cât mai largă; să fie element perspicace, conștiincios și, mai ales, de perfectă bună credință; să fie bine orientat asupra misiunii sale; să fie element de absolută discreție și conspirativ.

Puteau fi recrutați ca informatori ai Siguranței „oameni cinstiți, oameni cu caracter, tot așa bine ca și cei pe care slăbiciunile morale, lipsurile sau oportunismul de moment, îi îndeamnă să se vândă”³⁴. Pentru recrutarea informatorilor, Siguranța putea recurge la o serie de mijloace ca³⁵: convingerea (la oameni de caracter) de a lucra pentru Siguranță; stimularea unei slăbiciuni și oferirea de posibilități materiale pentru împlinirea ei; îndatorarea celor în cauză, prin diferite servicii făcute, cerându-li-se apoi să lucreze; intimidarea, folosirea informațiilor deținute de Siguranță asupra unor eventuale culpe ce ar apăsa asupra celui vizat; șantaj, pe tema eventualelor informații compromițătoare.

În teritoriul rural, activitatea organelor de siguranță era sprijinită de agenturi. **Agenturile** erau formate din „agenți informatori, având misiunea de a culege informațiuni și a le raporta ierarhic în formă brută în care le recepționează”³⁶. Culegerea informațiilor de către informatori era realizată direct de către aceștia, dar și prin informatori personali recrutați. Agenturile erau deservite „numai de agenți informatori acoperiți” care se recrutau „de preferință dintre oamenii cu meserii sau profesii adecvate deplasărilor și umblatului ca doctori, agenți sanitari, agenți agricoli, notari, preoți”³⁷. Condiția esențială pentru o cât mai bună activitate a unei agenturi era păstrarea conspirativității, sens în care agenții erau instruiți „să nu lase nici un moment impresia că lucrează pentru Siguranță sau că au legătură cu Siguranța”³⁸. Legătura între

³⁰ Planul General a fost trimis de Serviciul de Siguranță al Județului Mureș către Biroul de Siguranță Toplița, în data de 27 septembrie 1947. Pe documentul înaintat nu există niciun indiciu după care să putem stabili data emiterii. Considerăm că documentul a fost emis de către Direcția de Siguranță a Statului la începutul lunii septembrie 1947. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 902, f. 37). Documentul a fost publicat și în: Cristina Anisescu, Silviu B. Moldovan, Mirela Matiu, „*Partiturile*” *Securității. Directive, ordine, instrucțiuni (1947-1987)*, Ed. Nemira, București, 2007, p. 165-180.

³¹ A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 902, f. 39v.

³² *Ibidem.*, f. 40.

³³ *Ibidem.*

³⁴ *Ibidem.*

³⁵ *Ibidem.*

³⁶ *Ibidem.*, f. 41v.

³⁷ *Ibidem.*

³⁸ *Ibidem.*, f. 42.

agentură și organele de siguranță se realiza „numai prin contact personal” între rezident și ofițerul/agentul de siguranță, iar întâlnirile se desfășurau „sub semnul unei complete conspirativități”³⁹.

Conform unui tabel nominal întocmit de Serviciul de Siguranță al Județului Mureș, în prima parte a anului 1948 serviciul avea următorii informatori pe problemele de interes și rezidenți ai agenților din mediul rural⁴⁰:

Problema	Numele si prenumele informatorului
Partidul Național Popular	Alexandru Gheorghe ⁴¹ , Ghergheli Mihail ⁴²
Partidul Național Liberal-Tătărescu	Marian Alexandru
Partidul Național Liberal-Brătianu	dr. Bordan Teodor ⁴³
Uniunea Populară Maghiară	Szabó Dominic ⁴⁴ , Clara Iosif ⁴⁵ , Kovács Gheorghe ⁴⁶ , Gábosi Toma ⁴⁷ , Marosi Petru ⁴⁸
Frontul Plugarilor	David Lazăr ⁴⁹ , Beica Ioan ⁵⁰
Uniunea Femeilor Democratice din România	Gyarmati Mária
Uniunea Tineretului Muncitor	Asztalos Francisc, Oprea Vasile
Organizația Sionistă	Tihany Desideriu, dr. Berner Maurițiu
Consiliul Județean Sindical	Câmpean Constantin ⁵¹ , Orosz Vasile
Sindicate	Nagy Mihail, Crețu Ioan, Balint Desideriu,

³⁹ *Ibidem*.

⁴⁰ A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1272), dosar nr. 33, f. 549-551. În lipsa datării documentului, anul emiterii a fost stabilit după datarea dosarului în care a fost arhivat documentul (dosar nr. 33/1948). Dacă avem în vedere Referatul din data de 5 martie 1948 – întocmit în urma vizitelor întreprinse la agenturile din Râciu, Band, Voiniceni și Ungheni și înaintat prim-chorului Serviciului de Siguranță Mureș –, în care se face referire la recrutarea unor informatori ale căror nume apar și în lista cu informatorii serviciului (agentura din mediul rural), putem concluziona că documentul a fost redactat după această dată – 5 martie 1948. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 815, f. 100).

⁴¹ **Alexandru Gheorghe**, de profesie profesor de dans, secretar adjunct al Organizației Județene Mureș al P.N.P. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 214, f. 10-11).

⁴² **Ghergheli Mihail**, membru al Organizației Județene Mureș al P.N.P. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 214, f. 10-11).

⁴³ **Dr. Bordan Teodor**, secretar general al Organizației Județene Mureș al P.N.L.-Brătianu. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 263, f. 11).

⁴⁴ **Szabó Dominic**, șeful resortului organizatoric al Organizației Județene Mureș al U.P.M. (A.N.D.J. Mureș, fond *Uniunea Populară Maghiară. Organizația Județeană Mureș*, dosar nr. 10, f. 47-48, 65).

⁴⁵ **Clara Iosif** (Klára József), de profesie învățător, membru în Comitetul Executiv al Organizației Orășenești al U.P.M. Târgu-Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 211, f. 82, 88).

⁴⁶ **Kovács Gheorghe** (Kovács György), ziarist și scriitor, responsabil de resortul cadre al Organizației Județene Mureș al U.P.M. (A.N.D.J. Mureș, fond *Uniunea Populară Maghiară. Organizația Județeană Mureș*, dosar nr. 10, f. 47-48, 65).

⁴⁷ **Gábosi Toma** (Gábosi Tamás), fost călugăr franciscan din Tg.-Mureș, exclus din ordin în anul 1946 pe motivul că „a manifestat simpatie față de regimul actual și a luat parte activă la organizarea U.P.M.”. Membru al P.C.R. și al U.P.M. și responsabil pentru resortul presă și propagandă al Organizației Județene Mureș al U.P.M. Ziarist, redactor al ziarului „Szabad Szó” din Târgu-Mureș. Ulterior, în anul 1950, ajunge inspector în Ministerul Culturii. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 75, f. 192, dosar nr. 149, f. 341, dosar nr. 2 216, f. 128 și dosar nr. 2 211, f. 6).

⁴⁸ **Marosi Petru** (Marosi Péter), de profesie profesor, ziarist, membru în Comitetul Executiv al U.P.M. Mureș, având funcția de controlor. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 211, f. 28 și dosar nr. 2 216, f. 161).

⁴⁹ **David Lazăr**, preot paroh ortodox. Membru în Comitetul Regional al Frontului Plugarilor și, ulterior, președinte al Biroului Politic al Comitetului Județean Mureș al Frontului Plugarilor. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 199, f. 54 și dosar nr. 202, f. 99; *Idem*, fond *Comitetul Județean Mureș al Organizației Frontul Plugarilor*, dosar nr. 2, f. 50 și dosar nr. 3, f. 6).

⁵⁰ **Beica Ioan**, secretar al Biroului Politic al Comitetului Județean al Frontului Plugarilor. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comitetul Județean Mureș al Organizației Frontul Plugarilor*, dosar nr. 3, f. 6).

⁵¹ **Câmpean Constantin**, președintele Consiliului Județean al Sindicatelor Unite din județul Mureș. (*Ardealul Nou*, nr. 92, 28 septembrie 1947, p. 3).

	Haller Iosif, Suciu Alexandru, Surdu Dumitru, Petruț Traian ⁵² , Bucur Victor ⁵³ , Pașcan Ștefan, Henrtea Tiberiu ⁵⁴
Universitatea „Bolyai”	dr. Szentmártoni I., Krausz Iosif, Bodis Alexandru ⁵⁵
Asociația Națională Crucea Roșie	Olerer Agneta
Asociații și Societăți cu scop nelucrativ	Luca Ștefan, Ferentzi Cazimir, Stroia Vasile Vișan Ioan, Istrate Ștefan, dr. Rotman Iosif ⁵⁶
CULTE	
Biserica Ortodoxă	David Lazăr
Biserica Greco-Catolică ⁵⁷	Dobariu Grigore, Friciu Ioana
Biserica Reformată	Szabó Friedrich
Biserica Romano-Catolică	Turay Francisc ⁵⁸
Biserica Luterană	Molnar Ioan
Biserica Unitariană	Lörintzi Nicolae
Cultul Baptist	Csongvai Iosif
Biserica Mozaică	dr. Erdély Emil ⁵⁹
SECTE	
Studenți în Biblie	Pantzi Ioan
Penticostali	Morariu Petru

⁵² **Petruț Traian**, responsabil al resortului sportiv din cadrul Comitetului de Instituție S.A.R.T. al Sindicatului de Poștă și Telefoane din Târgu-Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Consiliul Județean Mureș al Sindicatelor Unite*, dosar nr. 21, f. 93).

⁵³ **Bucur Victor**, învățător, născut la 27 octombrie 1908, președinte al Sindicatului Învățătorilor din Județul Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Consiliul Județean Mureș al Sindicatelor Unite*, dosar nr. 22, f. 111, 115; *Ardealul Nou*, nr. 99, 16 noiembrie 1947, p. 5).

⁵⁴ Corect: **Hentea Tiberiu**, secretar al Sindicatului Unic al Salariaților Publici din Județul Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Consiliul Județean Mureș al Sindicatelor Unite*, dosar nr. 21, f. 3-4).

⁵⁵ **Bodis Alexandru** (Bódís Sándor), născut pe 29 octombrie 1920 în localitatea Jeluc (Zsabok), județul Cluj, de religie reformat, profesia tatălui agricultor; student în anul IV la Facultatea de medicină (anul universitar 1947-1948); în anul V (anul universitar 1948-1949) frecventează Facultatea de igienă. (A.N.D.J. Mureș, fond *Institutul de Medicină și Farmacie Târgu-Mureș și lucrări de diplomă*, dosar nr. 74, f. 89, 98, dosar nr. 87, f. 9, 471 și dosar nr. 89, f. 89).

⁵⁶ **Dr. Rotman Iosif** (Rothman Iosif), de profesie avocat, jurisconsultul Asociației Comercianților. Conform caracterizării realizate de către Serviciul de Siguranță era „foarte bine pregătit din punct de vedere profesional și foarte capabil”, „unul dintre cei mai dotați” avocați din barou. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 263, f. 12).

⁵⁷ În baza surselor orale consultate, în cazul celor doi informatori pentru biserica greco-catolică sunt susceptibile greșeli de ortografiere a numelor, astfel: *Dogariu Grigore* în loc de Dobariu Grigore și *Friciu Ioan* în loc de Friciu Ioana.

⁵⁸ În baza documentelor cercetate, numele corect este **Turay Ioan** (Turay János). Născut în 1917 în localitatea Arad, de profesie preot-profesor. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 862, f. 125). Într-o adresă a Serviciului de Securitate al Județului Mureș către Biroul de Securitate Reghin, din 11 noiembrie 1948, în legătură cu Turay Ioan se arată următoarele: „Fost preot romano-catolic în Ordinul minoriților, șeful Casei minoriților din Târgu-Mureș, la data de 18 martie 1947 a fost mutat aici din Arad, iar de către Chestura Poliției Municipiului Arad ne-a fost înaintat dosarul personal de suspect a numitului care și-a manifestat ideile șoviniste prin predicile ținute în biserică. În Târgu-Mureș a dat dovadă că simpatizează cu ideile democrate, stând totdeauna la dispoziția organizațiilor democrate, fapt care s-a dovedit mai ales la predarea localului Casei minoriților pentru internat, când s-a opus chiar cu șefii săi, înlesnind instalarea în acel local a internatului școlii Normale de Fete. Pentru acest fapt numitul a și fost tras la răspundere de forurile lui superioare și amenințat chiar cu mutarea, iar ca primă măsură i s-a revocat delegația de profesor de religie la școlile secundare maghiare. Susnumitul va fi supravegheat de Dvs., raportând cele constatate și dacă este cazul sau nu ca numitul să fie scos din evidența suspectilor”. (*Ibidem.*, f. 124). Biroul de Securitate Reghin, în urma verificărilor efectuate din care a reieșit că Turay „manifestă atitudini democratice și conlucrează cu cercurile democratice din localitate” propune, în data de 27 decembrie 1948, scoaterea din evidența suspectilor. (*Ibidem.*, f. 126). Într-un raport al Serviciului de Securitate al Județului Mureș, din data de 19 iulie 1949, relativ la Turay Ioan se arată: „Fost preot romano-catolic, în prezent este directorul școlii pedagogice din Reghin, posedă dosar personal de suspect iredentist la acest serviciu, este un element care a avut manifestări pe lângă regimul actual, dând informații din activitatea clerului catolic. În prezent nu mai este în cler, întrucât la naționalizare a fost exclus pentru faptul că a declarat că a fost o măsură justă din partea Guvernului și P.M.R.-ului naționalizarea școlilor”. (*Fond.cit.*, dosar nr. 75, f. 192). La Școala pedagogică din Reghin a predat pedagogie și psihologie. (*Fond.cit.*, dosar nr. 550, f. 20).

⁵⁹ **Dr. Erdély Emil**, președintele Comunității Evreiești din Târgu-Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 812, f. 119-120).

Martorii lui Iehova	Florian Maria
Advențiști Reformiști	Veress Pavel
Advențiști de ziua a 7-a	Laslo Ștefan
PRESA	
Presa maghiară	Kovács Gheorghe
Presa română	Todea Mircea
Asociația „Kemény Zsigmond”	Kemény Ioan ⁶⁰
Asociații Sportive	Nilca Traian, Glück Ștefan, Izsák Bert ⁶¹ , Bodó Ludovic ⁶²
Teatrul Secuiesc	Tompa Nicolae ⁶³
A.R.L.U.S.	Abafaji Gustav ⁶⁴
Asociația Romano-Maghiara	dr. Nuțiu Eugen ⁶⁵ , dr. Metz Ștefan ⁶⁶
Colegiul Avocatilor	Spitzer Paul ⁶⁷
MIȘCĂRI SUBVERSIVE	
Legionari	Moldovan Alexandru
Partidul Național Țărănesc-Maniu	dr. Bozdog Ioan ⁶⁸ , dr. Suciș Ioan ⁶⁹
APARATUL DE STAT	
Prefectura Județului	Ady Ernest ⁷⁰

⁶⁰ **Kemény Ioan** (Kemény János), scriitor, secretar artistic al Teatrului Secuiesc din Târgu-Mureș. Responsabil de resortul cultural al Organizației Orășenești U.P.M. Târgu-Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș – Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 211, f. 109 și fond *Ministerul Informațiilor, Regionala Mureș*, dosar nr. 40/1948, f. 18).

⁶¹ **Izsák Bert**, membru în comitetul de conducere al Secțiunii Sportive „Mureșul” din cadrul Sindicatului Unit al Salariaților Publici din Județul Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Consiliul Județean Mureș al Sindicatelor Unite*, dosar nr. 21, f. 51).

⁶² **Bodó Ludovic**, membru al resortului sportiv al Comisiei Locale a Sindicatelor Unite din Târgu-Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Consiliul Județean Mureș al Sindicatelor Unite*, dosar nr. 13, f. 24).

⁶³ **Tompa Nicolae** (Tompa Miklós), director al Teatrului Secuiesc din Târgu-Mureș, membru în Comitetul Executiv al U.P.M. Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 263, f. 12 și dosar nr. 2 211, f. 10).

⁶⁴ Corect: **Abafay Gustav** (Abafay Gusztáv), secretar general al A.R.L.U.S. (A.N.D.J. Mureș, fond *Consiliul Județean Mureș al Sindicatelor Unite*, dosar nr. 21, f. 5).

⁶⁵ **Dr. Nuțiu Eugen**, de profesie medic, membru în conducerea Organizației Județene Mureș al P.N.P., vicepreședinte al Asociației Româno-Maghiare, filiala Târgu-Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 214, f. 10-11 și *Ardealul Nou*, nr. 79, 15 iunie 1947, p. 2). Medic-șef al Județului Mureș, președinte al Sindicatului Sanitar din Județul Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Institutul de Medicină și Farmacie Târgu-Mureș și lucrări de diplomă*, dosar nr. 51, f. 88 și dosar nr. 74, f. 63).

⁶⁶ **Dr. Metz Ștefan** (Metz István), medic-șef al Casei de Asigurări Sociale a Județului Mureș (A.N.D.J. Mureș, fond *Serviciul Sanitar al Județului Mureș*, dosar nr. 92, f. 8; fond *Institutul de Medicină și Farmacie Târgu-Mureș și lucrări de diplomă*, dosar nr. 51, f. 88 și dosar nr. 74, f. 274), vicepreședinte al Asociației Româno-Maghiare, filiala Târgu-Mureș (*Ardealul Nou*, nr. 79, 15 iunie 1947, p. 2).

⁶⁷ **Spitzer Paul** (Spitzer Pavel), avocat, membru al baroului. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș – Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 263, f. 12 v.).

⁶⁸ **Dr. Bozdog Ioan**, deputat de Mureș al P.N.Ț. (1928-1931, 1932-1933), membru în Consiliul Județean (1930-1934), președinte al Consiliului Județean Mureș (ianuarie 1933-aprilie 1934), membru în consiliul Camerei de Agricultură al Județului Mureș, președinte al Organizației Mureș al P.N.Ț. (aprilie 1946 – iulie 1947), primul prefect al județului Mureș după eliberare. (Traian Bosoancă, *Personalități românești în închisorile comuniste – Dr. Ioan Bozdog* în „Jurnalul de Mureș”, nr. 31/1995).

⁶⁹ **Dr. Suciș Ioan** avocat, membru al baroului. Caracterizat de către Siguranță ca „avocat capabil și corect, frunțaș manist care a desfășurat o vie activitate cu ocazia alegerilor”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 263, f. 12 v.).

⁷⁰ **Ady Ernest**, șef de cabinet la Prefectura Județului Mureș. Membru P.C.R., a îndeplinit succesiv următoarele funcții în cadrul partidului: 1945-1946 – secretar de celulă Prefectura Mureș; 1946 – responsabil resort educație în cadrul B.P.D.; 1946-1947 – responsabil pentru educație politică; 1947-1949 – responsabil de cadre al organizației de bază a Prefecturii și membru în Comitetul Județean Mureș al P.C.R. (P.M.R.). (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 818, f. 9; fond *Comitetul Județean Mureș al P.C.R.*, dosar nr. 112, f. 27). În baza unui document din 17 martie 1949, este subprefect al fostului județ Mureș și președinte al Colectivului Consultativ al Prefecturii pentru administrarea și

Primăria Municipiului	Codreanu Gheorghe ⁷¹
Curtea de Apel	Puni Ioan
Tribunalul Mureș	Ceușeanu Augustin
Parchetul Tribunalului	Stănceanu Mihail
Administrația Financiară	Laurențiu Petru
Camera Agricolă	Vlasa Teodor ⁷²
Serviciul Drumuri	Cernei Valeriu
Camera de Comerț și Industrie	Fekete Ștefan
Serviciul Silvic	Rupțov Ștefan ⁷³
Serviciul Veterinar	dr. Bogdan Ioan ⁷⁴
Inspectoratul Muncii	Dredețeanu Ioan ⁷⁵
Pensionari	Lasati Dumitru
Inspectoratul Școlar Român	Nireșeanu Gheorghe
Inspectoratul Școlar Maghiar	Péterffy Andrei ⁷⁶
Casa de Asigurări Sociale	Stankovschi Edmund
Garda Financiară	Popa Petru
Oficiul Economic Județean	Munteanu Teodor ⁷⁷
Serviciul de Control Economic ⁷⁸	Gabor Ioan ⁷⁹
R.E.A.Z.I.M. ⁸⁰	Suciu Vasile
Elevi	Dinu Ioan, David Gheorghe, Răchită Vasile Cengher Gheorghe
AGENTURI	
Band	Miclea Dănilă, dr. Băgăianu Ioan ⁸¹

coordonarea activității întreprinderilor naționalizate trecute în patrimoniul comunelor și județului. (A.N.D.J. Mureș, fond *Pretura Plășii Reghin* de Jos, dosar nr. 243/1949, f. 70).

⁷¹ **Codreanu Gheorghe**, funcționar la Primăria Municipiului Târgu-Mureș, vicepreședinte al Organizației Județene Mureș al P.N.P. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 214, f. 10-11).

⁷² **Vlasa Teodor**, subdirectorul Camerei Agricole a Județului Mureș. (*Ardealul Nou*, nr. 95, 26 octombrie 1947, p. 1).

⁷³ **Rupțov Ștefan**, inginer, inspector silvic, directorul Serviciului Silvic al Județului Mureș. (*Ardealul Nou*, nr. 91, 21 septembrie 1947, p. 3).

⁷⁴ **Dr. Bogdan Ioan**, de profesie medic veterinar, membru al Organizației Județene Mureș al P.N.P. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 214, f. 4).

⁷⁵ **Dredețeanu Ioan**, preot greco-catolic, inspector în cadrul Inspectoratului Muncii, secretar general al Organizației Orășenești al P.N.P. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 54, f. 22, 24; dosar nr. 72, f. 430; dosar nr. 2 213, f. 10, dosar nr. 2 214, f. 10-11).

⁷⁶ În baza cercetărilor efectuate, există posibilitatea scrierii greșite a prenumelui informatorului caz în care este vorba despre **Péterffy Ludovic** (Péterffy Lajos), inspector-șef al Inspectoratului Școlar Maghiar al județului Mureș. (*Szabad Szó*, nr. 184, 15 august 1946, p. 1).

⁷⁷ **Munteanu Teodor**, director al Oficiului Economic Județean, membru al Organizației Județene Mureș al P.N.P. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 214, f. 4).

⁷⁸ Oficiul de Control Economic Mureș.

⁷⁹ **Gabor Ioan**, subinspector general, șeful Oficiului (Serviciului) Județean de Control Economic Mureș. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 249, f. 102).

⁸⁰ Regia exploatarea agricole, zootehnice, industriale și mașini agricole.

⁸¹ **Dr. Băgăianu Ioan**, membru al Organizației Județene Mureș al P.N.P. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 214, f. 10-11). În Referatul din data de 5 martie 1948, întocmit în urma vizitelor întreprinse la agenturile din Răciu, Band, Voiniceni și Ungheeni și înaintat Prim-Chestorului Serviciului de Siguranță Mureș se scriu următoarele despre activitatea informatorilor Băgăianu Ioan și Miclea Dănilă: „În plasa Band, informatorii Băgăianu Ioan și Miclea Dănilă se dovedesc a fi destul de activi. Aceștia urmează să înainteze în cursul zilelor apropiate note despre ultimele evenimente din plasă”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 815, f. 100).

Borsec	Görög Nicolae
Deda	Eremian Iosif
Eremitu	Vulkán Béla ⁸²
Gurghiu	Târnăveanu Alexandru
Ibanești	Fărcaș Dumitru
Miercurea Nirajului	Barabás Gheorghe
Râciu	Codarcea Dumitru ⁸³
Răstolița	Cizmaș Iosif
Sângeorgiu de Pădure	Székely Emeric
Teaca	Frunza Alexandru
Ungheni	Covris Simion ⁸⁴
Voiniceni	Simionescu Iuliu ⁸⁵

Prin Decizia nr. 6, din 23 iulie 1947, a Comisiei ministeriale pentru redresarea economică și stabilizarea monetară⁸⁶, conducerile tuturor întreprinderilor de stat și particulare erau „direct răspunzătoare de paza și buna conservare a bunurilor pe care întreprinderile le dețin sub orice formă și cu orice titlu”, ele fiind obligate „a lua toate măsurile necesare pentru a preveni și împiedica distrugerii, accidente, incendii la mine și sonde, jafuri, furturi etc. asupra clădirilor și instalațiilor, transmisiunilor de forță, cabluri, materii prime, unelte, stocuri de fabricate și semifabricate etc” (Art. 1). În acest sens, direcțiile administrative și tehnice ale întreprinderilor urmau să numească „pe a lor răspundere, persoane alese din salariații întreprinderii” în vederea constituirii „echipelor de securitate, pază și incendiu” (Art. 6). Nepunerea în aplicare a prevederilor deciziei din partea direcțiilor întreprinderilor constituia „crimă de sabotaj economic și se pedepsea prin legea nr. 351 din 3 mai 1945” (Art. 6). Conform ultimului articol al deciziei (Art. 7) „Ministerul Industriei și Comerțului, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, este autorizat a lua, pe cale de deciziune ministerială, orice măsuri necesare executării prezentei decizii, precum și a controlului aplicării acesteia”.

Aproape concomitent, pe 1 august 1947, Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj transmite serviciilor județene aflate în subordine ordinul nr. 17 614, din 28 iulie 1947, al Direcției Generale a

⁸² **Vulkán Béla**, fost sublocotenent în armata maghiară, cantor la biserica din Eremitu, membru în P.M.R. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1272), dosar nr. 33, f. 38.). În urma unor acuzații aduse la adresa lui Vulkán Béla de către angajații Postului de Jandarmi din localitate, plutonierul major de securitate Toth Zoltán înaintează, pe data de 23 octombrie 1948, următorul referat: „Toate acuzațiile aduse asupra numitului Vulkán Béla nu corespund cu adevărul, deoarece numitul de pe lângă că este rezidentul serviciului nostru, satisfăcând în mod conștiincios această obligațiune a fost organizatorul P.C.R. din comună și în tot timpul a ajutat cu sfaturile lui pe sărăcimea din comună. [...] Menționez că numitul Vulkán Béla a fost cantor în biserică și furnizând serviciului nostru o serie de informații valoroase, în prezent este dat afară din serviciu”. (*Ibidem.*, f. 377).

⁸³ În Referatul din data de 5 martie 1948, întocmit în urma vizitelor întreprinse la agenturile din Râciu, Band, Voiniceni și Ungheni și înaintat Prim-Chesterului Serviciului de Siguranță Mureș se scriu următoarele despre activitatea informatorului: „La Râciu am înlocuit fostul informator Popovici Chilian Mihai, care a fost lipsit de orice activitate. În locul lui am recrutat pe numitul Codarcea Dumitru, de profesie notar, care chiar la data de 27 februarie a.c. mi-a furnizat unele informațiuni pe care le-am depus la acest serviciu”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 815, f. 100).

⁸⁴ Greșeală de ortografiere a numelui, corect: **Covrig Simion**. În Referatul din data de 5 martie 1948, întocmit în urma vizitelor întreprinse la agenturile din Râciu, Band, Voiniceni și Ungheni și înaintat Prim-Chesterului Serviciului de Siguranță Mureș se scriu următoarele despre activitatea informatorului Covrig Simion: „În comuna Ungheni, informatorul proaspăt recrutat Covrig Simion lui Denede, se prezintă capabil pentru misiunea ce i s-a încredințat. Până în prezent acesta a recrutat informatori în comunele Tirimia și Morești și continuă cu această operațiune până va putea recruta informatori în toate comunele din jurul Ungheni[ului]”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 815, f. 100 v.).

⁸⁵ În Referatul din data de 5 martie 1948, întocmit în urma vizitelor întreprinse la agenturile din Râciu, Band, Voiniceni și Ungheni și înaintat Prim-Chesterului Serviciului de Siguranță Mureș se scriu următoarele despre activitatea informatorului Simionescu Iuliu: „Informatorul Simionescu Iuliu din Voiniceni, poate fi considerat ca un element de încredere, priceput și cu trager de inimă. Până în prezent acesta a reușit să recruteze informatori în 5 comune deși s-a angajat numai de 8 zile. Numitul are în prezent în lucrare 6 note informative pe care le va prezenta în ziua de 6 Martie 1948”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 815, f. 100).

⁸⁶ *Monitorul Oficial*, nr. 168, din 25 iulie 1947, p. 6 518-6 519.

Siguranței, Serviciul III⁸⁷, privind prevenirea și combaterea actelor de sabotaj în unitățile economice. Pentru punerea în aplicare a prevederilor, ordinul dispune ca unitățile teritoriale de siguranță „să-și recruteze în cel mai scurt timp agenturi informative bine verificate, în toate întreprinderile industriale, de transport, comerciale, din sectorul competenței fiecăreia”⁸⁸.

Agenturile informative nou-create aveau ca misiune: controlul producției, controlul circulației mărfurilor, controlul și traficul de aur și valută. În cazul controlului producției, se urmărea obținerea de informații în legătură cu următoarele probleme: cum funcționează aprovizionarea cu materii prime (sustrageri, neîntrebuințarea sau schimbarea destinației); dacă se sustrag sau se schimbă destinația produselor finite; dacă există sau se alcătuiesc stocuri clandestine de materii prime, semifabricate și mărfuri; dacă se cer supraprețuri și se practică vânzări de mărfuri nefacturate; dacă întreprinderea are nevoie de credit, dacă s-au ivit nereguli în întrebuințarea creditelor obținute (folosirea lor în alte scopuri, decât pentru producție; dacă există excedent sau lipsă de specialiști și muncitori; dacă s-au produs și se produc evaziuni fiscale. Totodată, se specifica în ordin că „în cazul în care producția este sub capacitatea unei întreprinderi, se vor căuta cauzele, semnalându-se persoanele eventual vinovate de sabotaj sau neglijență” caz în care urmau a se comunica „elementele concrete ale actului de sabotaj sau neglijență și toate datele în legătură cu persoana celor în cauză”⁸⁹.

În vederea punerii în aplicare a prevederilor stipulate în Decizia nr. 6, Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj înaintează Serviciului de Siguranță al Județului Mureș, în data de 19 septembrie 1947, documentul intitulat „Instrucțiuni pentru crearea agenturilor de suprafață. Echipa de securitate, pază și incendiu”, întocmit de Direcția Generală a Siguranței Statului, Serviciul III⁹⁰.

Conform „Instrucțiunii...” activitatea echipelor de securitate, pază și incendiu de la întreprinderi „este în special operativă și în mod cu totul secundar preventivă”⁹¹. În cazul acestor echipe organele de siguranță aveau următoarele atribuții: să supravegheze îndeaproape bunul mers și dotarea acestor echipe; să raporteze orice defecțiune care ar compromite scopul inițial al acestora; să se sesizeze de toate informațiile obținute pe această linie⁹².

Pentru o cât mai eficientă prevenire a acțiunilor de sabotaj economic, organele de siguranță au prevăzut „crearea unui organism viu” în întreprinderi – cu rolul de a completa toate deficiențele echipelor de securitate, pază și incendiu – organism denumit **agentură de vigilență**⁹³. În accepțiunea organelor de siguranță agentura de vigilență era asemănată „cu o pânză de păiajen care cuprinde în întregime activitatea unei întreprinderi, interceptând orice inițiativă menită a interveni negativ, cu sau fără intenție, în procesul de fabricație a bunurilor”⁹⁴.

Agentura de vigilență, care trebuia să acopere toate compartimentele unei întreprinderi (secții, hale, depozite etc.), era alcătuită din agenți de vigilență coordonați de către rezidenți. Contactul între agentură și organele de siguranță se realiza direct prin intermediul rezidenților. Rolul agenturii de vigilență era preventiv dar atunci când situația impunea putea fi și operativ. În atribuțiile agenturii intrau următoarele îndatoriri: supravegherea echipelor de securitate, pază și incendiu, dotarea lor și constatarea tuturor deficiențelor în activitatea acestora; supravegherea manifestărilor muncitorilor din secții și ateliere; observarea randamentului și atașamentului muncitorilor din secții și ateliere; observarea și supravegherea modului în care sunt întreținute mașinile, uneltele și sculele de lucru; observarea neglijențelor de natură să provoace incendii și explozii prin intervenție operativă la timp (aruncarea la voia întâmplării a chibriturilor și țițăriilor aprinse); după terminarea lucrului observarea muncitorilor care rămân cei din urmă în atelier; controlarea mașinilor, întrerupătoarelor electrice și a tablourilor de comandă, după terminarea lucrului, pentru a nu se provoca scurt circuite sau explozii⁹⁵.

⁸⁷ Conform unei note din data de 7 iulie 1947, al Direcției Generale a Siguranței, misiunea Serviciului III era de „a preveni actele de sabotaj, terorism și diversiune, oriunde și sub orice formă s-ar manifesta ele, în cadrul vieții noastre economice”. În aceeași notă se sublinia că inspectoratele de siguranță sub a căror jurisdicție teritorială existau „industrii sau alte stabilimente de interes economic general vor lua măsuri pentru crearea unor agenturi informative, politico-economice, ce au ca sarcină de a dejuca planurile criminale ale dușmanilor noștri din interior și exterior”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 248, f. 89-90).

⁸⁸ A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2 249, f. 133.

⁸⁹ *Ibidem*.

⁹⁰ *Ibidem*., fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 132.

⁹¹ *Ibidem*., f. 133.

⁹² *Ibidem*.

⁹³ *Ibidem*.

⁹⁴ *Ibidem*.

⁹⁵ *Ibidem*.

Prin ordinul Inspectoratului Regional de Siguranță Cluj nr. 14911, din 30 octombrie 1947, transmis Serviciului de Siguranță al Județului Mureș, sunt aduse clarificări suplimentare în legătură cu organizarea agenturilor de siguranță⁹⁶. Astfel, agenturile de siguranță trebuiau să fie acoperite, personalul acestora – „îndeosebi rezidenții” – urmau a fi recrutat și instruit de către organele de siguranță, „în mod conspirativ”⁹⁷. Se atrăgea atenția în mod expres ofițerilor de siguranță că „nu trebuie să se cadă în greșeala de a lăsa sarcina recrutării agenților și rezidenților pe seama organelor sindicale, o eventuală confuzie între organele Ministerului Afacerilor Interne și cele ale Confederației Generale a Muncii, în acest sector de muncă, fiind cu totul nesănătoase”⁹⁸.

În agenturile de siguranță puteau fi utilizate și elemente aparținătoare echipelor de securitate, pază și incendiu cu condiția păstrării conspirativității. În ceea ce privește numărul agenților de siguranță care compuneau agentura, acesta „trebuia să se afle în raport direct proporțional cu numărul salariaților din întreprinderea respectivă”⁹⁹. Conform ordinului înaintat, organele de siguranță trebuiau să pună un accent deosebit pe instruirea agenților și rezidenților, „care se va face direct și va avea drept scop lămurirea perfectă asupra rolului, felului de muncă și importanța muncii lor”¹⁰⁰. Responsabilii Siguranței pe linie de contrasabotaj urmau să efectueze controale la întreprinderi pentru a verifica la fața locului „felul în care au fost organizate, instruite și cum funcționează agenturile, stându-se chiar de vorbă cu unii dintre rezidenți și agenți recrutați”¹⁰¹.

Informațiile culese prin activitatea agenturilor de siguranță urmau a fi exploatate de către Siguranță prin sesizarea directă a organelor teritoriale ale Ministerului Industriei și Comerțului, a organelor judiciare sau cele sindicale¹⁰².

Alături de agenții de siguranță, în cadrul întreprinderilor existau și **agenți calificați**. În lipsa unor documente arhivate din care să rezulte sfera de activitate a acestora, facem apel la „Instrucțiuni privind munca informativă de contrasabotaj”, din data de 17 februarie 1951, document emis de organele de securitate. În baza acestor instrucțiuni, agenții calificați aveau sarcina „să dea informații în legătură cu toate defecțiunile semnalate în procesul de fabricație, cauzele acestor defecțiuni și vinovații respectivi”. Agenții calificați erau recrutați „din rândul tehnicienilor și specialiștilor și trebuie să urmărească procesele tehnice de specialitate, pentru a descoperi actul material de sabotaj, care la rândul lui este săvârșit tot de un specialist”¹⁰³.

În cadrul Serviciului de Siguranță al Județului Mureș, controlul informativ al activității întreprinderilor industriale, organizarea agenturilor informative și exploatarea acestora, se realiza pe linia Biroului III Contrsabotaj, condus de comisarul ajutor Radu Vasile¹⁰⁴.

În data de 17 octombrie 1947¹⁰⁵, Serviciul de Siguranță al Județului Mureș înaintează Inspectoratului de Siguranță Cluj tabelul nominal al agenturilor de siguranță înființate în întreprinderile aflate în raza de responsabilitate a serviciului¹⁰⁶:

Denumirea întreprinderii	Numele și prenumele	Domiciliul	Indicativul
Serviciul de Siguranță Târgu-Mureș			
R.A.T.A.	Moldovan Ioan	Hașdeu, 46	R.A.
	Moldovan Ioan	Avram Iancu, 3	A.P.
	Páll Zoltán	V. Voevod, 1	A.G.
C.F.R.	Pfeiffer Iosif	I.G.Duca, 17	Misca
	Erdély Ioan	Podeni, 14	Telecom

⁹⁶ *Ibidem.*, dosar nr. 64, f. 3.

⁹⁷ *Ibidem.*, f. 4.

⁹⁸ *Ibidem.*

⁹⁹ *Ibidem.*

¹⁰⁰ *Ibidem.*

¹⁰¹ *Ibidem.*

¹⁰² *Ibidem.*

¹⁰³ Cristina Anisescu, Silviu B. Moldovan, Mirela Matiu, *op.cit.*, p. 196.

¹⁰⁴ A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară (inv. 1235)*, dosar nr. 110, f. 370.

¹⁰⁵ *Ibidem.*, dosar nr. 2 249, f. 105.

¹⁰⁶ *Ibidem.*, f. 106-107.

	Lakatos Adalbert	Tunarilor, 20	Atzon
	Horváth Alex.	Com. Lunca Mureș	Intreț
	Mesáros Stefan	Hașdeu, 28	Dep
Fabrica de zahăr	Socaciu Gh.	Ostașilor, 29	FzIn
	Veres Carol	Ostașilor, 2	Fzve
	Gáll Béla	Ostașilor, 2	FzGa
	Kürti Ștefan	M. Klein, 6	Fzkü
	Gáll Ludovic	Ostașilor, 2	Fzga
	Fábián Géza	M. Klein, 44	Fzfa
Fabrica de mobilă „Székely și Réti”	Héricz Andrei	Strâmbă, 18	Szre
Fabrica „Panel Furnir”	Héricz Andrei	Strâmbă, 18	Pafu
Federala „Kaláká”	Cubic Ioan	Sf. Gheorghe	Fk.
Federala „Mureșul”	Cubic Ioan	Sf. Gheorghe	Fm
Gaz Metan „S.A.”	Suciu Alexandru	Reg. Carol, 18	Gmsa
Fabrica „Dermagant”	Vidreșan Ioan	Primăverii, 20	FDer
Cooperativa „Unitatea”	Szekeres Géza	A.Iancu, 7	Counit
Intreprinderile „Comunale”	Vásárhelyi Dominic	Fabricilor, 1	Icom
P.T.T.	Vass Toma	Tâmplarilor, 21	PT
S.A.R.T.	Fall Iuliu	Strâmbă, 18	Edison
Moara Urbană	Harcza Béla	Voinicenilor, 27	Mur
Fabrica de unt „Transilvania”	Ferencz Desideriu	Simo Geza, 8	Trnsun
Fabrica de Conserve	Hierschhorn Tiberiu	Tâmplarilor, 9	Consrob
Fabrica de Pâine „Hanzel”	Toth Alexandru	Sabadului, 3	Hanz.F
Fabrica de Bomboane	Demény Anna	Râtului, 17	FcndB
Fabrica de Mobilă „Toth Iosif”	Jenei Francisc	Grâului, nr. 17	FMT
Fabrica de Butoaie „Keresztes”	Jóó Emeric	O. Goga, 41	ButFer
Fabrica de Mobilă „Elek Ioan”	Nagy Dionisie	Ady Endre, 26	Felek
Fabrica de piele „Mendel Samoila”	Bakai Nicolae	C.Negri, nr. 8	Mendsa
Atelierele „Libertatea”	Friss Ioan	Vas. Ureche, 62	Liba
Intreprinderea de Transport „Lederer”	Deak Mihail Anton	Tufișului, 12	Transled
Fabrica de Piele „Mendel Samoila”	Baki Nicolae	C.Negri, 8	Mendsa
Fabrica de Piele „Kovács et Comp”	Szabó Ștefan	Oct. Goga, 35	PKO
Fabrica de Piele „Cerbul”	Siklodi Carol	Primăverii, 29	Pecerb
Uzina chimică „Genero”	Gross Paul	P. Albina, 19	UGe
Fabrica de Oglinzi „Hamlet”	Ganz Eugen	T.Vladimirescu, 16	OHa
Fabrica de Căramidă „Sângeorgiu”	Rozenberg Mozes	Matei Corvin, 4	Fsanger
Fabrica de Căramidă „Mureșeni”	Serban Ludovic	Mureșeni	Facemur
Fabrica de Căramidă a Orașului	Molnar Iosif	Malinovschi, 136	Faceour

Fabrica de Sifoane „Bányai si Singer”	Gutfreund Andrei	Princip. Carol, 54	Faseba
Cooperativa „Robot”	Cofariu Teodor	Com. Nazna, 27	Corob
Uzina Metalurgică „Olasz”	Zdravits Béla	Princ. Carol, 45	Umeol
Turnătoria „Victoria”	Monai Alexandru	Edison, 4	Vtur
Boiangeria „Keresztes”	Vale Estera	Sf. Margareta, 18	Boker
Boiangeria „Ritz Ștefan”	Bükkösi Mihail	Popa Balint, 4	Bori
Turnătoria „Gyerák Ioan”	Kopacz Géza	Călărașilor, 115	Turger
Fabrica de Oxigen „Agrofera”	Sütő Ștefan	Princ. Carol, 28	Aox
Turnătoria „Friedrich M.”	Csutak Béla	Strâmbă, 44	Turfid
Moara „Früchter”	Máthe Dionisie	I.G. Duca, 163	Morfru
Moara „Țărănească”	Szabó Gavril	P. Musat, 10	Morta
Presa de ulei „Solomon și Sommer”	Lovász Francisc	M. Klein, 42	Pressol
Presa de ulei „Heisikovits”	Herman Ernest	I.G. Duca, 42	Morhei
Fabrica de Sticlă	Korsinek Iosif	I. Slavici, 3	Fasti
Moara „Hedvig”	Schwartz Mendel	Noua, 16	Mhed
Biroul de Siguranță Reghin			
C.A.P.S. Ierbuș	Suciu Ioan ¹⁰⁷	Ierņuteni	Caier
Foresta „Transilvăneana” Reghin	Löb Alexandru ¹⁰⁸	Reghin	Fotranz
Reghinul S.A.	Moldovan Petru ¹⁰⁹	Reghin	Regsa
Transilvania Steuer	István Gheorghe ¹¹⁰	Reghin	Transster
Fabrica de Căramizi din Suseni	Negrea Ioan ¹¹¹	Suseni	Casus
„Ardealul” din Răstolița	Kindris Ioan ¹¹²	Răstolița	Gaterard
Exploatarea Forestieră a fabricii Foresta Transilvăneană din Răstolița	Gădiu Victor ¹¹³	Răstolița	Exfor
Biroul de Siguranță Toplița			
„Valea Mureșului” Toplița	Bazsejowski Augustin	Toplița	V.M.
Fabrica „Gant Eugen”	Boldizsár Vasile	Toplița	G.E.
Fabrica „Dușa Valeriu”	Urs Teodor	Toplița	D.G.

¹⁰⁷ **Suciu Ioan** – „născut la 21 noiembrie 1912 în comuna Toldal, județul Mureș, de profesie șef de depozit de cherestea”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 134).

¹⁰⁸ **Löb Alexandru** – „născut la 21 aprilie 1908 în comuna Banfi, județul Cluj, căsătorit, de profesie tâmplar”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 134).

¹⁰⁹ **Moldovan Petru** – „născut la 8 decembrie 1903 în comuna Solovăstru, județul Mureș, căsătorit, de profesie muncitor”. Pe document numele lui Moldovan Petru este barat și în dreptul lui este trecut, cu cerneală, numele altui agent de vigență: Lehel Karolina, fără a-i fi menționate datele personale. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 134).

¹¹⁰ **István Gheorghe** – „născut la 12 iulie 1898 în comuna Cașin, județul Ciuc, căsătorit, de profesie muncitor”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 134).

¹¹¹ **Negrea Ioan** – „născut la 10 august 1910 în comuna Suseni, județul Mureș, căsătorit, de profesie muncitor”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 134).

¹¹² **Kindris Ioan** – „născut la 25 februarie 1891 în comuna Dragomirești, județul Maramureș, căsătorit, de profesie gaterist”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 134).

¹¹³ **Gădiu Victor** – „născut la 14 septembrie 1907 în comuna Deda Bistra, județul Mureș, de profesie frănar de tren”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 63, f. 134).

Fabrica „Szabó Ștefan”	Șoimu Vasile	Toplița	S.P.
Fabrica „Bunuri Private”	Fichtel Ferdinand	Toplița	B.Pr.
Fabrica „Teoharie-Corbu”	Binder Béla	Com. Corbu	C.Pt.
Fabrica „Silvania” Lunca Bradului	Cătană Viorica	Lunca Bradului	C.S.
Fabrica „Lomas” Gălăuș	Voinea Dumitru	Gălăuș	C.L.
Biroul de Siguranță Sovata			
Forestiera „Lomas” din Sovata	Iszák Iosif	Sovata	ForlemSov

În baza dosarelor de obiectiv ale unor întreprinderi de prelucrare a lemnului de pe Valea Mureșului superior, păstrate în fondul *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară*, precum și a unor liste cu informatorii pentru întreprinderile similare din Reghin și Sovata putem să reconstituim în linii generale rețelele informative care au activat în aceste întreprinderi.

Întreprinderea	Rețeaua informativă
Fabrica de cherestea și lăzi „Foresta Transilvăneană”, Reghin	<i>Numele și prenumele: Portic (Portik?) Ioan – rezident¹¹⁴</i> <i>Data și locul nașterii: ?</i> <i>Domiciliul: ?</i> <i>Starea civilă: ?</i> <i>Funcția: ?</i> <i>Apartenența politică: ?</i> <i>Caracterizarea: ?</i>
	<i>Numele și prenumele: Franc (Frank) Emil – agent calificat¹¹⁵</i> <i>Data și locul nașterii: ?</i> <i>Domiciliul: ?</i> <i>Starea civilă: ?</i> <i>Funcția: ?</i> <i>Apartenența politică: ?</i> <i>Caracterizarea: ?</i>
	<i>Numele și prenumele: Wiesel Mayer – agent calificat¹¹⁶</i> <i>Data și locul nașterii: ?</i> <i>Domiciliul: ?</i> <i>Starea civilă: ?</i> <i>Funcția: ?</i> <i>Apartenența politică: ?</i> <i>Caracterizarea: ?</i>
	<i>Numele și prenumele: Craisz (Kreis) Alexandru – agent de vigilență¹¹⁷</i> <i>Data și locul nașterii: ?</i> <i>Domiciliul: ?</i> <i>Starea civilă: ?</i> <i>Funcția: ?</i> <i>Apartenența politică: ?</i> <i>Caracterizarea: ?</i>
Fabrica de cherestea și	<i>Numele și prenumele: István György - rezident¹¹⁸</i>

¹¹⁴ A.N.D.J. Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 89, f. 124.

¹¹⁵ *Ibidem.*, f. 75-76 Într-un raport înaintat de Serviciul de Siguranță al Județului Mureș către Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj, din data de 25 noiembrie 1947, se arată referitor la Frank Emil următoarele: „Întregul complex fiind sub C.A.S.B.I., a fost desemnat ca administrator de control din partea CASBI-ului Frank Emil din Reghin element corect, democrat însă nepriceput în meserie, care a depus un efort maxim pentru a face față problemelor în fața cărora este pus”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 2249, f. 227). A îndeplinit și funcția de viceprimar al orașului Reghin. (A.N.D.J. Mureș, fond *Prefectura Județului Mureș – Materiale documentare C.A.S.B.I.*, dosar nr. 46, f. 13-14).

¹¹⁶ *Ibidem.*, f. 77.

¹¹⁷ *Ibidem.*, f. 109.

¹¹⁸ *Ibidem.*, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș – Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1849, f. 53.

lăzi „Transsylvania”, Reghin	<i>Data și locul nașterii: ?</i> <i>Domiciliul: ?</i> <i>Starea civilă: ?</i> <i>Funcția: ?</i> <i>Apartenența politică: ?</i> <i>Caracterizarea: ?</i>
Întreprinderea „Ardealul” (Wiesel Iacob), Răstolița	<i>Numele și prenumele: Armin Neuhauser¹¹⁹</i> <i>Data și locul nașterii: ?</i> <i>Domiciliul: ?</i> <i>Starea civilă: ?</i> <i>Funcția: responsabil de producție¹²⁰</i> <i>Apartenența politică: ?</i> <i>Caracterizarea: ?</i>
Fabrica de cherestea „Foresta Silvania” S.A., Lunca Bradului	<i>Numele și prenumele: Bodaly Iosif – agent de siguranță, rezident¹²¹</i> <i>Data și locul nașterii: 8 octombrie 1886, Vicaru de Sus, Rădăuți</i> <i>Domiciliul: Lunca Bradului</i> <i>Starea civilă: căsătorit, 1 copil</i> <i>Funcția: muncitor în depozitul de cherestea</i> <i>Apartenența politică: în P.C.R. din anul 1920</i> <i>Caracterizarea: „Un luptător influent comunist, se bucură de popularitate între muncitori”</i>
	<i>Numele și prenumele: Horváth Zoltán – agent calificat¹²²</i> <i>Data și locul nașterii: 16 martie 1908, Târgu-Mureș</i> <i>Domiciliul: Lunca Bradului</i> <i>Starea civilă: căsătorit, 2 copii</i> <i>Funcția: lăcătuș</i> <i>Apartenența politică: membru P.C.R. din 1945</i> <i>Caracterizarea: „Are popularitate și este de încredere”</i>
	<i>Numele și prenumele: László Alexandru – agent de siguranță¹²³</i> <i>Data și locul nașterii: 14 mai 1925, Voșlobeni, județul Ciuc</i> <i>Domiciliul: Lunca Bradului</i> <i>Starea civilă: căsătorit</i> <i>Funcția: mecanic</i> <i>Apartenența politică: membru P.C.R. din 1946</i> <i>Caracterizarea: „Element tânăr și convins comunist”</i>
	<i>Numele și prenumele: Tudor Constantin – agent de siguranță¹²⁴</i> <i>Data și locul nașterii: 21 mai 1910, Toplița</i> <i>Domiciliul: Lunca Bradului</i> <i>Funcția: funcționar</i> <i>Apartenența politică: membru P.C.R. din 1946</i> <i>Caracterizarea: „Ca funcționar este bine văzut de muncitori și activ în P.C.R.”</i>
	<i>Numele și prenumele: Prodan Victor – agent de siguranță¹²⁵</i> <i>Data și locul nașterii: 1914, Lunca Bradului</i> <i>Domiciliul: Lunca Bradului</i> <i>Starea civilă: căsătorit</i> <i>Funcția: supraveghetor</i> <i>Apartenența politică: membru P.C.R.</i> <i>Caracterizarea: „Element devotat regimului și clasei muncitoare”</i>

¹¹⁹ *Ibidem.*, f. 53.

¹²⁰ *Ardealul Nou*, nr. 21, martie 1948, p. 1.

¹²¹ A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 909, f. 19.

¹²² *Ibidem.*, f. 20.

¹²³ *Ibidem.*, f. 21.

¹²⁴ *Ibidem.*, f. 22.

¹²⁵ *Ibidem.*, f. 23.

Fabrica de cherestea „Virgil D. Cocea” S.A., Toplița	<i>Numele și prenumele:</i> György Ioan – agent de siguranță¹²⁶ <i>Data și locul nașterii:</i> 24 decembrie 1899, Toplița <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 5 copii <i>Funcția:</i> tâmplar <i>Apartenența politică:</i> din 1925 în P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Comunist bun, devotat regimului”
	<i>Numele și prenumele:</i> Gossler Ludovic – agent de siguranță¹²⁷ <i>Data și locul nașterii:</i> 13 martie 1920, Lunca Bradului <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 3 copii <i>Funcția:</i> mecanic, depozitul bușteni <i>Apartenența politică:</i> P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Tânăr destoinic, de viitor, folositor în P.C.R. Se bucură de încrederea muncitorilor”
Fabrica de cherestea „Forema” S.A., Stânceni	<i>Numele și prenumele:</i> Löb Ernest – agent de siguranță¹²⁸ <i>Data și locul nașterii:</i> 1917, Lunca Bradului <i>Domiciliul:</i> Stânceni <i>Starea civilă:</i> necăsătorit <i>Funcția:</i> funcționar administrativ <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Cinstit, fidel regimului, cu popularitate în fabrică”
Fabrica de cherestea „Valea Mureșului” S.A., Toplița	<i>Numele și prenumele:</i> Sopa Ludovic - rezident¹²⁹ <i>Data și locul nașterii:</i> 19 noiembrie 1906, Purohe, Polonia <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> necăsătorit <i>Funcția:</i> elevator(ist), secția cherestea <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Cel mai activ membru de partid dintre muncitorii Fabricii «Valea Mureșului» și cu mai multă popularitate”
	<i>Numele și prenumele:</i> Talmaier Iosif - rezident¹³⁰ <i>Data și locul nașterii:</i> 12 decembrie 1896, Borsec <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, cu 4 copii <i>Funcția:</i> gaterist, secția gatere <i>Apartenența politică:</i> din 1924 a luptat pe linia P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Element iubit de muncitori, cinstit și de încredere”
	<i>Numele și prenumele:</i> Batiny Iosif - rezident¹³¹ <i>Data și locul nașterii:</i> 1902, Toplița <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit <i>Funcția:</i> muncitor, secția mecanică <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Membru de încredere al P.C.R., are popularitate în fabrică”
	<i>Numele și prenumele:</i> Gossler Iosif - rezident¹³² <i>Data și locul nașterii:</i> 1908, Toplița <i>Domiciliul:</i> Toplița

¹²⁶ *Ibidem.*, dosar nr. 1 936, f. 16.

¹²⁷ *Ibidem.*, f. 17.

¹²⁸ *Ibidem.*, dosar nr. 1 924, f. 4.

¹²⁹ *Ibidem.*, dosar nr. 1 915, f. 46.

¹³⁰ *Ibidem.*, f. 47.

¹³¹ *Ibidem.*, f. 48.

¹³² *Ibidem.*, f. 49.

	<i>Starea civilă:</i> căsătorit, cu 4 copii <i>Funcția:</i> muncitor, casa de mașini <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Membru în comitetul de fabrică, de încredere în partid”
	<i>Numele și prenumele:</i> Barabás Francisc - rezident¹³³ <i>Data și locul nașterii:</i> 4 august 1902, Beica de Jos <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 2 copii <i>Funcția:</i> supraveghetor, secția bușteni <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Element de încredere în partid și bun luptător al clasei muncitoare”
	<i>Numele și prenumele:</i> Szász Gáspár Petru - rezident¹³⁴ <i>Data și locul nașterii:</i> 1899, Toplița <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 2 copii <i>Funcția:</i> mecanic locomotivă linie industrială, secția transport <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Element de încredere, conștiincios în partid”
	<i>Numele și prenumele:</i> Kiss Iosif - rezident¹³⁵ <i>Data și locul nașterii:</i> 25 decembrie 1910, Comandău, județul Ciuc <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 2 copii <i>Funcția:</i> șef de fabrică (conducător tehnic), administrație <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. 1945 <i>Caracterizarea:</i> „Element cinstit, corect și de încredere. Are popularitate și este iubit de muncitori. Muncește mult pe linia partidului.”
	<i>Numele și prenumele:</i> Radu Ioan – agent de vigilență¹³⁶ <i>Data și locul nașterii:</i> 1909, Stânceni <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 1 copil <i>Funcția:</i> gaterist <i>Apartenența politică:</i> membri P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Inteligent, de încredere, activ în partid.”
	<i>Numele și prenumele:</i> Bazsejowski Augustin – agent de vigilență¹³⁷ <i>Data și locul nașterii:</i> 1886, Lunca Bradului <i>Domiciliul:</i> Toplița <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 2 copii <i>Funcția:</i> șef mecanic <i>Apartenența politică:</i> membru U.P.M. <i>Caracterizarea:</i> „Membru în sindicat, element bun, cu multă tragere de inimă pentru fabrică și muncitori.”
Fabrica de cherestea „INDCOM” (Divari Gheorghe), Borsec	<i>Numele și prenumele:</i> Rebendici Anton – agent de vigilență¹³⁸ <i>Data și locul nașterii:</i> 15 septembrie 1909, Corbu <i>Domiciliul:</i> Corbu <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 5 copii <i>Funcția:</i> muncitor gaterist; membru în comitetul de fabrică <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R.

¹³³ *Ibidem.*, f. 50.

¹³⁴ *Ibidem.*, f. 51.

¹³⁵ *Ibidem.*, f. 20 și 52.

¹³⁶ *Ibidem.*, f. 53.

¹³⁷ *Ibidem.*, f. 54.

¹³⁸ *Ibidem.*, dosar nr. 1 901, f. 4.

	<i>Caracterizarea:</i> „Iubit de muncitori, apreciat de Comitetul de plasă al P.C.R., membru de încredere”
Fabrica de cherestea „Lomaș”, Sovata	<i>Numele și prenumele:</i> Izsák Iosif - rezident ¹³⁹ <i>Data și locul nașterii:</i> ? <i>Domiciliul:</i> ? <i>Starea civilă:</i> ? <i>Funcția:</i> ? <i>Apartenența politică:</i> ? <i>Caracterizarea:</i> ?
	<i>Numele și prenumele:</i> Baricz Ludovic – agent de siguranță ¹⁴⁰ <i>Data și locul nașterii:</i> 20 august 1928, Bilbor <i>Domiciliul:</i> ? <i>Starea civilă:</i> ? <i>Funcția:</i> muncitor, depozitul de bușteni <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Foarte ambițios, activează sincer atât în cadrul partidului cât și al sindicatului”
	<i>Numele și prenumele:</i> Kosan Vasile – agent de siguranță ¹⁴¹ <i>Data și locul nașterii:</i> 30 noiembrie 1902, Visc, județul Maramureș <i>Domiciliul:</i> ? <i>Starea civilă:</i> căsătorit, 1 copil <i>Funcția:</i> muncitor, depozitul de cherestea <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Cunoscut cu sentimente sincer democrat”
	<i>Numele și prenumele:</i> Vadász Carol – agent de siguranță ¹⁴² <i>Data și locul nașterii:</i> 16 septembrie 1923, Sovata <i>Domiciliul:</i> Sovata <i>Starea civilă:</i> ? <i>Funcția:</i> muncitor ajutor la gater, fabrica propriu-zisă <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Element tânăr, sincer, democrat, care în mod voluntar a făcut parte din brigada de muncă care a lucrat în Iugoslavia”
	<i>Numele și prenumele:</i> Mayer Géza – agent de siguranță ¹⁴³ <i>Data și locul nașterii:</i> ? <i>Domiciliul:</i> ? <i>Starea civilă:</i> ? <i>Funcția:</i> muncitor la atelier <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Element de încredere atât din punct de vedere moral cât și din punct de vedere politic”
	<i>Numele și prenumele:</i> Lukács Iosif – agent de siguranță ¹⁴⁴ <i>Data și locul nașterii:</i> ?, de 35 de ani <i>Domiciliul:</i> ? <i>Starea civilă:</i> căsătorit <i>Funcția:</i> supraveghetor de exploatare în pădure <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Se bucură de încrederea muncitorilor, membru cinstit al P.C.R.”

¹³⁹ *Ibidem.*, dosar nr. 2 250, f. 207.

¹⁴⁰ *Ibidem.*

¹⁴¹ *Ibidem.*

¹⁴² *Ibidem.*

¹⁴³ *Ibidem.*

¹⁴⁴ *Ibidem.*

	<i>Numele și prenumele:</i> M _____ Ștefan – agent calificat¹⁴⁵ <i>Data și locul nașterii:</i> 18 iulie 1896, Târgu Secuiesc <i>Domiciliul:</i> ? <i>Starea civilă:</i> căsătorit <i>Funcția:</i> lăcătuș <i>Apartenența politică:</i> membru P.C.R. <i>Caracterizarea:</i> „Element cinstit și corect. Desfășoară o activitate sincer democratică și în P.C.R. cât și în sindicatul muncitorilor lemnari din Sovata”
--	---

Numărul agenților putea varia în funcție de necesitățile informative ale Siguranței. Unii dintre ei puteau fi abandonați din cauza rezultatelor slabe, în locul acestora urmând a fi recrutați alții, cu posibilități informative mai ridicate. În alte cazuri, după cum s-a raportat în 4 martie 1948 de către Biroul de Siguranță Toplița în legătură cu agentura din întreprinderile aflate în raza de activitate¹⁴⁶, se efectuau reorganizări în vederea eficientizării fluxului informativ.

Pentru informațiile oferite organelor de siguranță informatorii erau remunerați. Suma de bani primită varia în funcție de valoarea informatorului, de valoarea informației și, nu în ultimul rând, de eventualele cheltuieli efectuate de către informator pentru obținerea informației¹⁴⁷. Sumele de bani folosite pentru remunerarea informatorilor proveneau din fondul C.I.S. – Cheltuieli Informative Speciale. Documentele care atestă achitarea unor sume informatorilor Serviciului de Siguranță al Județului Mureș sunt reproduse în anexele 13-15.

În baza documentelor cercetate – listele cu informatori și agenți de vigilență, fișele personale ale agenților de vigilență și calificați, listele cu plata agenților din fondul C.I.S. – considerăm că numărul informatorilor, dar mai ales al agenturilor din întreprinderi, era mult mai mare decât cel prezentat în tabelele de mai sus. Conform dosarelor de obiectiv păstrate, pentru întreprinderea „Valea Mureșului” din Toplița, activau 9 agenți, iar pentru „Foresta Silvania” din Lunca Bradului activau 5 agenți. Pentru „Lomas” Sovata organul de siguranță din localitate raportează 7 agenți. Pentru aceleași întreprinderi, în tabelul din data de 17 octombrie 1947, vizând constituirea agenturilor de vigilență, apare numai câte un singur agent. O imagine de ansamblu asupra numărului informatorilor și a agenturilor care au activat pentru Serviciul de Siguranță al Județului Mureș s-ar putea face numai prin depistarea tuturor dosarelor de obiectiv deschise în cursul anilor 1947-1948.

În încheiere, pe marginea celor prezentate mai sus, putem să concluzionăm următoarele:

1. penetrarea informativă de către Serviciul de Siguranță al fostului județ Mureș a tuturor instituțiilor ale statului de la nivel local, a partidelor politice, a cultelor, a diferitelor asociații etc.;
2. se poate constata, în multe cazuri, calitatea excepțională a informatorilor (și, implicit, a informațiilor oferite) din prisma funcțiilor/pozițiilor ocupate de aceștia în instituțiile/organizațiile în care își desfășurau activitatea (directori, directori adjuncți, reprezentanți de frunte ai partidelor etc.);
3. existența unor informatori care apar în dublă ipostază: David Lazăr (Frontul Plugarilor și Biserica ortodoxă) și Kovács György (U.P.M. și presa maghiară);
4. dublarea numărului informatorilor în cazul unor obiective importante aflate în urmărire informativă (P.N.P., Frontul Plugarilor, Organizația Sionistă, Biserica greco-catolică etc.) până la ridicarea la 5 a numărului acestora în cazul U.P.M.;
5. acoperirea informativă a școlilor prin existența unor informatori elevi;
6. organizarea agenturilor de vigilență la toate întreprinderile și unitățile economice importante din județ, numărul acestora variind în funcție de numărul angajaților;
7. afilierea politică la P.M.R. (P.C.R.) a agenților de vigilență/calificați, câțiva dintre ei având chiar state vechi în partid, încă din perioada ilegalității;
8. din documentele prezentate, reiese că recompensele bănești din fondul C.I.S. erau orientate cu precădere către agenturile din mediul rural, cele din întreprinderi și către elevii informatori.

¹⁴⁵ *Ibidem.*, numele agentului calificat nu se poate citi din cauza deteriorării documentului.

¹⁴⁶ *Ibidem.*, dosar nr. 2 251, f. 322.

¹⁴⁷ *Ibidem.*, dosar nr. 1 902, f. 39v.

6.3. SERVICIUL DE SIGURANȚĂ AL JUDEȚULUI MUREȘ ȘI NAȚIONALIZAREA

Activitatea Serviciului de Siguranță al Județului Mureș în legătură cu acțiunile premergătoare naționalizării și cu naționalizarea propriu-zisă se poate urmări numai secvențial. Această activitate, în cadrul Serviciului, a fost susținută mai ales pe linia Biroului III Contrasabotaj care a fost sprijinit în anumite momente de Biroul I Informații.

Prin ordinul, din 17 ianuarie 1948, al Serviciului de Siguranță al Județului Mureș către birourile în subordine se cere ca până în data de 1 februarie 1948 să se întocmească o „situație separată pentru fiecare întreprindere forestieră și orice altă întreprindere din sectorul Dvs. care utilizează un număr mai mare de 20 muncitori”. Fiecare situație urma să cuprindă următoarele date: numele și felul întreprinderii; sediul întreprinderii; numele și prenumele conducătorilor întreprinderii; numărul muncitorilor permanenți; numărul muncitorilor temporari; numele și prenumele agenților de vigilență din întreprindere; numele și prenumele rezidenților din întreprindere; datele de stare civilă a acestora și caracterizarea lor¹⁴⁸.

Imediat după publicarea în presă a Proiectului de Constituție a R.P.R., Direcția Generală a Siguranței prin ordinul nr. 68 016, din 9 martie 1948, dispune ca în toate întreprinderile care intră în prevederile articolului 6 al Proiectului de Constituție „să se recruteze de urgență informatori, de preferință la arhivele respective [...] pentru a se putea preveni orice distrugeri sau sustrageri de documente”¹⁴⁹. Ordinul a fost transmis de Serviciul de Siguranță al Județului Mureș birourilor din subordine la data de 12 martie 1948¹⁵⁰. Birourile raportează executarea ordinului până în data de 17 martie¹⁵¹, pentru ca pe 19 martie Serviciul să raporteze radiotelegrafic Inspectoratului de la Cluj că în sectorul controlat „s-au recrutat informatori la toate întreprinderile ce intră în prevederile Art. 6 din Proiectul de Constituție al R.P.R., care urmează a trece în proprietatea Statului”¹⁵².

Pentru intervalul martie-iunie, notele informative relative la întreprinderile industriale particulare din județ acoperă o gamă foarte variată de teme vizând: mersul producției; gradul de aprovizionare cu materii prime; aprovizionarea angajaților cu îmbrăcăminte, hrană; achitarea salariilor angajaților; starea de sănătate a angajaților; situația stării de spirit a muncitorilor; controlarea informativă a situațiilor de grevă și a nemulțumirilor angajaților; apartenența politică a muncitorilor; activitatea comitetelor de fabrică; asigurarea măsurilor de pază; asigurarea sistemelor de stingere a incendiilor; situația mașinilor, uneltelor și sculelor; culegerea de informații despre conducătorii întreprinderilor; culegerea de informații despre acționariatul întreprinderilor și apartenența acestora la concerne naționale și internaționale etc.

Din documentele cercetate pentru intervalul amintit, se poate constata că activitatea principală a organului de siguranță, și anume cea informativă, a fost completată cu acțiuni de influențare pozitivă a stării de spirit a muncitorilor prin intermediul rezidenților. Astfel, după ce Biroul de Siguranță Toplița a raportat încetarea lucrului și neplata salariilor în două întreprinderi aflate în raza sa de activitate, Serviciul de Siguranță al Județului Mureș comunică Biroului, în 8 martie 1948, transmiterea informațiilor către organele competente în domeniu, încheind adresa cu următoarea remarcă: „Rezidenții Dvs. din acele întreprinderi au obligațiunea de a întreține și a alimenta o stare de spirit favorabilă în mijlocul muncitorilor, care trebuiesc liniștiți că organele Comitetului de fabrică urmează a sesiza Sindicatele care, la rândul lor vor face demersuri pentru remedierea deficiențelor existente”¹⁵³. În nota informativă transmisă de Biroul de Siguranță Toplița către Serviciul din Târgu-Mureș, din data de 17 martie 1948, referitor la un litigiu între Fabrica de cherestea

¹⁴⁸ A.N.D.J.Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 64, f. 59.

¹⁴⁹ *Idem.*, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară (inv. 1235)*, dosar nr. 1 814, f. 64.

¹⁵⁰ *Ibidem.*

¹⁵¹ *Ibidem.*, f. 65-66.

¹⁵² *Ibidem.*, f. 62 În legătură cu publicarea Proiectului de Constituție a R.P.R. și receptarea acesteia de către populația orașului Reghin, considerăm interesantă nota telefonică nr. 2 391, din data de 10 martie 1948, a Biroului de Siguranță Reghin către Serviciul de Siguranță al Județului Mureș: „În legătură cu publicarea noului Proiect de Constituție populația în general nu face comentarii întrucât majoritatea, și chiar nici muncitorii de la întreprinderi, nu au încă cunoștință de conținutul acestui proiect. [...] Muncitorii, cei puțin la număr care au cunoștință de proiectul noii Constituții, discută cu satisfacție și entuziasm noile reforme anunțate care le vor îmbunătăți situația. Funcționarii și comercianții care posedă averi comentează satisfăcuți dispozițiunile art. 9 prin care proprietatea particulară este recunoscută și garantată iar în rândurile naționalităților conlocuitoare, maghiari și evrei, sunt discuții mai mult cu privire la cele conținute în art. 17 și 25, dispozițiunile cuprinse în aceste articole fiind comentate favorabil. Ofițerii deblocați, micii meseriași se abțin de la comentarii, la fel și elementele române cunoscute de sentimente reacționare”. (A.N.D.J.Mureș, fond *Comisariatul de Poliție Reghin*, dosar nr. 89, f. 119).

¹⁵³ A.N.D.J.Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară (inv. 1235)*, dosar nr. 1 936, f. 22.

„INDCOM” din Borsec și Cooperativa din aceeași localitate – în urma căruia a avut de suferit aprovizionarea cu alimente a muncitorilor de la fabrică –, se face și următoarea remarcă din partea organului se siguranță: „Noi am lămurit pe rezident că am semnalat imediat superiorilor noștri starea aceasta de lucruri și să aibă încredere că se va face anchetă de către organele în drept, arătând totodată că și el are obligația de a păstra starea de spirit liniștită între muncitori, fără ca aceștia să știe că este rezidentul acestui birou”¹⁵⁴.

Data naționalizării principalelor mijloace de producție a fost suprapusă cu sărbătorirea Centenarului Revoluției de la 1848. În acest sens, în data de 10 iunie 1948, Direcția Regională de Siguranță Cluj transmite Serviciului de Siguranță al Județului Mureș ordinul nr. 15 436 al Direcției Generale a Siguranței Statului, din data de 4 iunie, relativ la măsurile de securitate care urmau a fi luate cu ocazia acestei sărbători. Ordinul avea următorul conținut¹⁵⁵:

„Cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la revoluția din 1848, vor avea loc în toată țara serbări.

În ceea ce privește liniștita desfășurare a acestor evenimente, sunt direct răspunzători organele de siguranță, care vor lua măsuri de colaborare cu poliția, jandarmeria și organizațiile democratice locale.

Se vor lua următoarele măsuri cu caracter preventiv:

Informațiuni în legătură cu toate persoanele sosite în ultima vreme în localitate. Măsuri speciale din gări și la barierele orașelor. Se va intensifica munca informativă în legătură cu elementele reacționare din localitate. Locul unde va avea loc meetingul, în caz că se face o tribună, va fi permanent supravegheat chiar din momentul în care începe această construcție, iar oamenii care lucrează [la ea] vor fi verificați.

Paza tribunei va fi încredințată organelor de poliție.

Se vor pregăti oameni de ordine din organizațiile democratice, care vor primi instrucțiuni în acest sens.

Se vor evita pe cât posibil întrebuintarea forțelor polițienești sau jandarmerești uniformizate.

În ziua serbării se vor împărți în public agenți și ofițeri de siguranță.

Între tribună și public va fi un spațiu liber.

Printre rândurile de oameni vor fi elemente verificate date de către și pe răspunderea organizațiilor democratice.

Accesul la tribună nu va fi permis decât persoanelor cu invitație. Lista invitațiilor va fi verificată înainte de Siguranță.

Clădirile din jurul locului unde va avea loc meetingul vor fi verificate și supravegheate. Ferestrele vor fi închise. Va fi făcut responsabil de persoanele care intră în casă, proprietarul respectiv.

Ziaristii și reporterii fotografici vor fi verificați și nu vor putea pătrunde decât pe baza unei invitații speciale.

La sosirea și plecarea personalităților vor fi descongestionate străzile cu ajutorul organelor de ordine.

În tot cursul zilei respective veți menține oameni pe teren.

Veți raporta de urgență Direcțiunii Generale a Siguranței Statului orice incident”.

Deși în ordinul Direcției Generale a Siguranței se specifică clar că aceste măsuri erau luate în vederea asigurării securității festivităților organizate cu ocazia Centenarului Revoluției de la 1848, amploarea măsurilor prevăzute a fi luate – informații în legătură cu persoanele sosite în localitate, intensificarea muncii informative în legătură cu elementele reacționare, măsuri speciale de control în gări și barierele de acces în orașe etc. –, comparativ cu alte sărbători și evenimente organizate și desfășurate anterior, indică faptul că acestea au fost impuse din alte considerente, și anume trecerea în proprietatea statului a principalelor mijloace de producție¹⁵⁶.

În ziua naționalizării, 11 iunie 1948, Serviciul de Siguranță al Județului Mureș transmite un raport preliminar Inspectoratului Regional de Siguranță Cluj în legătură cu preluarea întreprinderilor particulare. În raportul înaintat se arată că au fost naționalizate 24 întreprinderi în municipiul Târgu-Mureș și alte 22 în județul Mureș. La conducerea acestor întreprinderi au ajuns „muncitori manuali” cu excepția a două dintre ele – Fabrica de cărămizi din Mureșeni și Fabrica de brânză „Farkas Mendel” din Reghin – unde au fost numiți funcționari. În legătură cu starea de spirit față de naționalizare, se raportează că aceasta „este favorabilă în rândurile muncitorești”¹⁵⁷.

Tot în ziua de 11 iunie, la ora 17,45, Biroul de Siguranță Reghin raportează Serviciului de la Târgu-Mureș naționalizarea a 9 întreprinderi din sectorul de activitate al biroului. Alături de denumirea întreprinderilor naționalizate sunt comunicate și numele directorilor numiți la conducerea acestora. În

¹⁵⁴ *Ibidem.*, dosar nr. 1 901, f. 9.

¹⁵⁵ *Ibidem.*, dosar nr. 1 816, f. 21-22.

¹⁵⁶ În raportul Serviciului de Siguranță Mureș către Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj, din data de 14 iunie, se arată că în municipiul Târgu-Mureș s-a organizat „serbare [...] cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la Proclamația de la Islaz”. Evenimentul a avut loc în ziua de 13 iunie și nu au fost semnalate incidente. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 816, f. 24). Într-un alt raport, tot din 14 iunie, este specificat că festivitatea s-a ținut „în Sala Mare a Palatului Cultural, de la orele 11-13”, la aceasta luând parte „cca. 1 200 persoane în majoritate elevi de școală, părinții acestora și cca. 300 săteni români din comunele apropiate”. (A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția regională M.A.I. Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1235), dosar nr. 1 816, f. 23).

¹⁵⁷ *Ibidem.*, dosar nr. 2 334, f. 302.

încheiere se menționează că „în vederea schimbărilor la întreprinderi am luat măsuri de siguranță prin agenturile de vigilență”¹⁵⁸.

În raportul Serviciului de Siguranță al Județului Mureș către Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj, din data de 12 iunie 1948, se precizează că prin „coraborarea tabelului întreprinderilor naționalizate cu evidențele noastre am constatat că o serie întreagă de întreprinderi mai mici, dar chiar și unele de însemnătate, au fost omise”. Cele constatate de către organele de siguranță au fost semnalate Comisiei de Naționalizare, „care a luat măsuri de verificare pe teren și de înaintarea unor tablouri suplimentare”¹⁵⁹.

În data de 14 iunie 1948, Serviciul de Siguranță al Județului Mureș transmite Inspectoratului Regional de Siguranță Cluj un raport detaliat asupra situației întreprinderilor naționalizate în județul Mureș¹⁶⁰. Astfel, din cele 47 întreprinderi care au figurat în tabelul înaintat de la București, 44 au fost preluate. Situația celor 3 întreprinderi nepreluate era următoarea: Fabrica de conserve „Kaláka – „avere cooperatistă”; Întreprinderea „Sovromlemn” din Toplița – „neavând uzină proprie [...] lucra în chirie la fabrica Bunurile Private din Bilbor care s-a naționalizat aparte”; Fabrica „Diamanstein” din Târgu-Mureș – „aceasta n-a putut fi găsită. [...] nimeni nu cunoaște sediul acestei întreprinderi”. S-a raportat că față de cele 14 mori, prese de ulei și brutării trecute inițial în tabel ca naționalizabile pe tot cuprinsul județului, „s-a constatat că în realitate sunt în județ un număr de 63 asemenea întreprinderi, luându-se măsurile de trecerea lor în proprietatea comunelor” pe teritoriul cărora se aflau. Totodată, s-a comunicat regionalei Cluj că în urma cercetărilor efectuate „s-a constatat că un număr de circa 30 întreprinderi au fost omise” de la naționalizare. Din cele 63 de întreprinderi trecute inițial în proprietatea administrațiilor locale au rămas naționalizate 51; celelalte întreprinderi au fost retrocedate proprietarilor deoarece nu îndeplineau condițiile tehnice minime de încadrare prevăzute de lege (capacitatea minimă de producție în 24 ore).

În legătură cu întreprinderile neîncadrate în tabelul celor naționalizate, dar care îndeplineau condițiile pentru a fi trecute în patrimoniul statului, pe 14 iunie 1948 se înaintează un referat de către primchestorul Serviciului de Siguranță al județului Mureș în care se arată că „organizația P.M.R. întocmește un tabel de noi întreprinderi, care urmează a fie propuse pentru naționalizare”. Conform referatului finalizarea tabelului urma să se realizeze în cursul zilei de 15 iunie¹⁶¹.

Pe data de 19 iunie, Serviciul de Siguranță al Județului Mureș raportează Inspectoratului Regional de Siguranță Cluj finalizarea lucrărilor din partea Comisiei de Naționalizare vizând propunerile pentru naționalizarea unor noi întreprinderi. Per total, au fost propuse 21 de întreprinderi. În raport se specifică și faptul că „s-au desemnat și noii directori care urmează a-și lua posturile atunci când Ministerul va aproba trecerea lor în patrimoniul statului”¹⁶².

În data de 19 iunie 1948, Inspectoratul Regional de Siguranță Cluj transmite Serviciului de Siguranță al Județului Mureș ordinul nr. 19 268 al Direcției Generale a Siguranței, prin care se solicită, până în data de 22 iunie, date despre noii directori de la întreprinderile naționalizate mai importante. Datele cerute în ordin erau următoarele: „1) date de stare civilă; 2) antecedente; 3) orientarea politică; 4) originea socială; 5) funcția și vechimea avută în uzină înaintea numirii în postul de director; 6) situația materială; 7) salariul actual; 8) legături cu dușmanii actualului regim; 9) caracterizarea”¹⁶³. Datele cerute au fost trimise de către birourile teritoriale la Târgu-Mureș pe 21 iunie¹⁶⁴, astfel că, în aceeași zi Serviciul de Siguranță al Județului Mureș a putut să înainteze Inspectoratului Regional de Siguranță Cluj un raport detaliat pe această problemă¹⁶⁵. Raportul înaintat este cel mai important document creat de organul de siguranță al județului Mureș referitor la naționalizare, deoarece oferă informații detaliate despre peste 30 de noi directori numiți la conducerea întreprinderilor trecute în patrimoniul statului.

Pe 20 iunie 1948, Serviciul de Siguranță al Județului Mureș transmite cu adresa nr. 4 188, birourilor din subordine¹⁶⁶ ordinul Direcției Generale a Siguranței, nr. 9 651, din 14 iunie 1948 referitor la supravegherea informativă a foștilor proprietari în vederea zădărniciii tentativelor acestora de a părăsi teritoriul țării. Ordinul avea următorul conținut:

„În urma actului de naționalizare a întreprinderilor industriale, miniere, bancare, de transport și asigurări în care cea mai mare parte a bogățiilor țării a trecut în mâna celor ce muncesc s-a făcut un pas uriaș în dezvoltarea

¹⁵⁸ *Ibidem.*, f. 301.

¹⁵⁹ *Ibidem.*, f. 304.

¹⁶⁰ *Ibidem.*, f. 308.

¹⁶¹ *Ibidem.*, f. 307.

¹⁶² *Ibidem.*, f. 306.

¹⁶³ *Ibidem.*, dosar nr. 2 334, f. 278.

¹⁶⁴ *Ibidem.*, f. 282-284.

¹⁶⁵ *Ibidem.*, f. 280-281v.

¹⁶⁶ *Ibidem.*, dosar nr. 1 849, f. 69.

democrației noastre populare. În consecință noua situație a îngustat și mai mult Platforma politico-economică a reacționarilor și saboteurilor, astfel că problema evaziunii din țară a acestei categorii a devenit mai arzătoare.

Sancțiunile ce decurg din legea naționalizării referitor la proprietarii vechi ai întreprinderilor care vor părăsi posturile înaintea termenului de trei luni în care timp ei vor trebui să dea socoteală de toate activitățile lor economice, va determina pe aceștia de a se folosi de orice mijloc și posibilitate pentru trecerea frauduloasă a frontierei.

Față de această situație vă rugăm a lua toate măsurile pentru întărirea acțiunii informative, mărinz vigilența maximum, pentru depistarea persoanelor care ar încerca să părăsească ilegal țara.

Măsurile vor fi luate în așa fel ca organele noastre să sesizeze diferitele acțiuni de părăsire ilegală a țării, în faza lor pregătitoare”¹⁶⁷.

Biroul de Siguranță Toplița prin raportul nr. 488, din data de 24 iunie 1948, comunică Serviciului de la Târgu-Mureș situația întreprinderilor naționalizate din sectorul de activitate precum și informații despre foștii proprietari ai celor trei întreprinderi individuale trecute în proprietatea statului. Constantin P. Teoharie – fostul proprietar al fabricii de cherestea „C.P.Teoharie” din Corbu –, din Brăila, “era plecat din Corbu cu mult înainte de naționalizarea fabricii, fiind bolnav și având nevoie de operație, rămânând în locul lui un frate, Mihăilă Teoharie, care se află în Corbu”. Dușa Valeriu – fostul proprietar al fabricii de cherestea “Dușa Valeriu” din Toplița – se afla la Toplița. Pentru cei doi “s-au luat măsuri de supraveghere” conform ordinului înaintat în acest sens. Cel de-al treilea fost proprietar, Virgil D. Cocea – fost proprietar al fabricii de cherestea “Virgil D. Cocea” din Toplița –, domiciliat în București, urma “să fie supravegheat de organele de siguranță din Capitală” la cererea Serviciului de la Târgu-Mureș¹⁶⁸.

O zi mai târziu, pe 25 iunie, și Biroul de Siguranță Reghin raportează la rândul său, că “la toate întreprinderile naționalizate din sectorul nostru s-au luat măsuri pentru întărirea acțiunii informative în legătură cu persoanele foștilor proprietari cărora i s-au luat întreprinderile”¹⁶⁹.

Promovarea în funcții superioare la alte întreprinderi sau organisme a unora dintre informatori a avut ca rezultat încetarea colaborării acestora cu organele de siguranță pentru obiectivul pentru care au fost recrutați. În asemenea situație s-a aflat Armin Neuhauser, de la întreprinderea “Ardealul” din Răstolița care, în ultima notă informativă oferită organului de siguranță, din 22 iunie 1948, după prezentarea situației generale din întreprindere după naționalizare afirmă următoarele: “Deoarece subsemnatul am fost numit inspector al Oficiului Industrial al Lemnului, nu mai activez la această firmă și, în consecință, rog a însărcina pe altcineva cu darea informațiilor”¹⁷⁰.

După naționalizare, supravegherea activității întreprinderilor a revenit tot organului de siguranță și, din 1 septembrie, organului de securitate nou-înființat, prin birourile de contrasabotaj, fiind urmărite toate aspectele economico-sociale implicate în funcționarea acestora.

¹⁶⁷ *Ibidem.*, dosar nr. 2 334, f. 312.

¹⁶⁸ *Ibidem.*, dosar nr. 1 934, f. 26.

¹⁶⁹ *Ibidem.*, dosar nr. 1 849, f. 68.

¹⁷⁰ *Ibidem.*, dosar nr. 1 849, f. 67.

12. Serviciul de Siguranță al Județului Mureș, Opis cu dosarele generale pe anul 1948-1949

BIROUL INFORMAȚII INTERNE	
1	Instrucțiuni generale
2/a	Partidul legal de opoziție P.N.L. Bejan
2/b	Partidul legal de opoziție P.N.L. Tătărescu
2/c	Partidul legal de opoziție P.N.L. Brătianu
2/d	Partidul legal de opoziție P.S.D.I.
2/e	Internați politici
3/a	Partidul Muncitoresc Român
3/b	Frontul Plugarilor
3/c	Partidul Național Popular
3/d	Uniunea Populară Maghiară
4/a	Criminali de război
4/b	P.N.Ț. Maniu
4/c	Mișcarea legionară
4/d	Mișcarea națională de rezistență studențească
5/a	Asociațiuni
5/b	Problema studențească și a elevilor
5/c	Ofițeri și subofițeri deblocați, funcționari comprimați
6/a	Instituții aparținătoare M.A.I.
6/b	Instituții aparținătoare Ministerului Justiției
6/c	Instituții aparținătoare Ministerului Finanțelor
6/d	Instituții aparținătoare Ministerului Comunicațiilor
6/e	Instituții aparținătoare Ministerului Agriculturii și Domeniilor
6/f	Instituții aparținătoare Ministerului Artelor
6/g	Etc., etc.
7/a	Naționalități conlocuitoare: maghiari
7/b	Naționalități conlocuitoare: evrei
7/c	Naționalități conlocuitoare: sași
7/d	Naționalități conlocuitoare: diverse

8/a	Cultul ortodox (Oastea Domnului)
8/b	Cultul greco-catolic
8/c	Cultul romano-catolic (Actio Catolica etc.)
8/d	Cultul reformat
8/e	Cultul luteran
8/f	Cultul evanghelic
8/g	Cultul baptist
8/h	Cultul unitarian
9/a	Secta Martorii lui Iehova
9/b	Secta Studenți în Biblie
9/c	Secta Adventiști de ziua a 7-a (Mișcarea de reformațiune)
9/d	Secta Biserica lui D-zeu Apostolică Penticostală
9/e	Secta Biserica lui D-zeu Apostolică
9/f	Secta Ucenicii Domnului Isus Cristos
10	Sinteza și buletinul zilnic informativ
11	Urmăriți la Siguranța Statului
12	Detașamentul de Muncă
13	Repatrierea cetățenilor sovietici
14	Certificate politice și diverse avize
15	Instrucțiuni și corespondență privind suspiecții internabili
16	Treceri clandestine peste frontieră
17	Presa
18	Diverse
BIROUL II (CONTRAINFORMAȚII)	
19	Instrucțiuni
20	Cetățeni plecați clandestin din țară
21	Repatriați din zonele anglo-americe
22	Diverse
23	Consulate
BIROUL III (CONTRASABOTAJ ECONOMIC)	
24	Instrucțiuni
25	Întreprinderi industriale
26	Întreprinderi financiare și comerț
27	Întreprinderi de transport și comunicații
CONTROLUL STRĂINILOR	

28	Instrucțiuni generale
29	Instrucțiuni certificate 4072/1938
30	Lucrări statistice
31	Taxe pentru supuși străini
32	Treceri peste frontieră, izgoniri, expulzări
33	Revizuirea anuală a străinilor
34	Diverse
PAȘAPOARTE	
35	Instrucțiuni
36	Diverse
BIROUL ADMINISTRATIV ȘI CONTABILITATE	
37	Instrucțiuni și ordine circulare
38	Correspondență diversă
39	State salarii
40	Diurne și diferite indemnizații
41	Întreținerea localului și mobilierului
42	Întreținerea autovehiculelor
43	Furnituri de cancelarie
44	Bilete și abonamente C.F.R.
45	Iluminat, încălzit și consumul apei
46	Telefon, radio, teleimprimator
47	Patrimoniul, instrucțiuni și ordine circulare
48	Diverse
CABINET	
1	Orientare generală
2	Correspondență confidențială
3	Fondul de informații
4	Ședințe instructive
5	Procese verbale de inspecție

N.B. Subdiviziunile dosarelor generale nu sunt limitativ enumerate, urmând a se crea dosare în continuare, după necesitățile reale ale fiecărui Serviciu, comunicând adăugirile făcute.

A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională MAI Mureș-Autonomă Maghiară (inv. 1235)*, dosar nr. 1 857, f. 12v.-12.

**13. Serviciul de Siguranță al Județului Mureș, Tabel cu repartizarea fondului C.I.S.,
pe luna aprilie 1948**

Nr. crt.	Numele și prenumele informatorului	Suma primită. Lei.	Data când s-a plătit	Funcționarul care a făcut plata.
SERVICIUL DE SIGURANȚĂ TÂRGU-MUREȘ				
1	Codarcea Dumitru	1.500	25.IV.1948	Comisar aj. Munteanu Gheorghe
2	Covrig Simion	1.000	25.IV.1948	Comisar aj. Munteanu Gheorghe
3	Alexandru Gheorghe	1.000	25.IV.1948	Comisar aj. Munteanu Gheorghe
4	Dr. Băgăianu Ioan	1.500	25.IV.1948	Comisar aj. Munteanu Gheorghe
5	Miclea Dănilă	1.500	25.IV.1948	Agent Budai Alexandru
6	Simionescu Iuliu	1.500	25.IV.1948	Comis. aj. Munteanu Gheorghe
7	Dinu Ioan	1.500	25.IV.1948	Prim-Chestor Strul Mauriciu
8	Potec Mircea	1.000	25.IV.1948	Comisar aj. Obrescu Dumitru
9	Răchită Vasile	500	25.IV.1948	Comisar aj. Obrescu Dumitru
10	Cengher Gheorghe	500	25.IV.1948	Comisar aj. Obrescu Dumitru
11	David Gheorghe	500	25.IV.1948	Comisar aj. Obrescu Dumitru
BIROUL DE SIGURANȚĂ REGHIN				
1	Croitoru Vasile	1.300	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
2	Perlea Gheorghe	300	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
3	Endreafschî Arcadie	800	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
4	Târnăveanu Alexandru	800	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
5	Fărcaș Dumitru	800	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
6	Cîzmanș Iosif	300	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
7	Pop Petru	200	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
8	Cioanca Andrei	400	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
9	Cercean Sava	600	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
10	Căprucean Nicolae	500	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
11	Fina Béla	700	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
12	Chranca Grigore	400	25.IV.1948	Comisar Friedman Alexandru
BIROUL DE SIGURANȚĂ TOPLIȚA				
1	Pui Mihăilă	600	25.IV.1948	Comisar Pop Nicolae
2	Harlap Gheorghe	600	25.IV.1948	Comisar Pop Nicolae
3	Bazsejowski Augustin	600	25.IV.1948	Comisar Pop Nicolae
4	Görög Nicolae	600	25.IV.1948	Comisar Pop Nicolae
5	Gutman Leopold	600	25.IV.1948	Comisar Pop Nicolae
BIROUL DE SIGURANȚĂ SOVATA				
1	Vulkán Béla	750	25.IV.1948	Comisar aj. Lôte Vasile
2	Antal Iosif	750	25.IV.1948	Comisar aj. Lôte Vasile

A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională MAI Mureș-Autonomă Maghiară* (inv. 1272), dosar nr. 33, f. 548.

14. Biroul de Siguranță Reghin, Tabel cu repartizarea fondului C.I.S. pe luna mai 1948

Nr. crt.	Numele și prenumele	Suma primită	Semnătura
1	Vasile Croitoru	1.800 lei	
2	Endreesci Arcadie	1.000 lei	
3	Fărcaș Dumitru	800 lei	
4	Cercean Sava	800 lei	
5	Grumbaun Nicolae	700 lei	
6	Pop Petru	600 lei	
7	Perlea Gheorghe	600 lei	
8	Fina Béla	700 lei	

A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională MAI Mureș – Autonomă Maghiară (inv. 1272)*, dosar nr. 33, f. 553.

15. Biroul de Siguranță Toplița, Tabel cu repartizarea fondului C.I.S. (septembrie 1947 – aprilie 1948)

Numele informatorilor	Lunile în care au primit bani din fondul C.I.S. (lei)								Total sumă primită pentru lunile din tabel
	septembrie 1947 ¹	octombrie 1947 ²	noiembrie 1947 ³	decembrie 1947 ⁴	ianuarie 1948 ⁵	februarie 1948 ⁶	martie 1948 ⁷	aprilie 1948 ⁸	
Pui Mihăilă	300	300	300	480	600	600	600	600	3 780
Gutman Leopold	300	300	300	480	600	600	600	600	3 780
Harlap Gheorghe	400	300	300	480	600	600	600	600	3 880
Kölle Margareta		300	300	480	600	600			2 280
Bazsejovszki Augustin		300	300	480	600	600	600	600	3 480
Görög Nicolae							600	600	1 200
Total fond C.I.S. pe luni/Total general	1 000	1 500	1 500	2 400	3 000	3 000	3 000	3 000	18 400

¹ A.N.D.J. Mureș, fond *Direcția Regională M.A.I. Mureș – Autonomă Maghiară (inv. 1235)*, dosar nr. 1902, f. 28.

² *Ibidem.*, f. 32.

³ *Ibidem.*, f. 45.

⁴ *Ibidem.*, f. 47.

⁵ *Ibidem.*, f. 51.

⁶ *Ibidem.*, f. 60.

⁷ *Ibidem.*, f. 53.

⁸ *Fond. cit. (inv. 1272)*, dosar nr. 33, f. 548.